Ceno 1 Din

Poštnina plačana v gotovini

Ponedeljek

IZHAJA vsak ponedeljek ob 4. zjutraj.
NAROČNINA mesečno 4 Din, četrtletno 10 Din, polletno 20 Din. — V Ljubljani, Mariboru in Celju dostavljen na dom mesečno 1 Din več. — Za inozemstvo mesečno 6 Din
UREDNIŠTVO v Ljubljani, Knaflijeva ul. 5, telefon št. 3122. 3123. 3124. 3125. 3126
UPRAVA v Ljubljani Prešernova ul. 54, telefon št. 3122. 3123. 3124. 3125. 3126
INSERATNI ODDELEK v Ljubljani, Prešernova ul. 4, telefon št. 2492.

Leto III. Ljubljana, 9. septembra 1929. Stev. 36

Vsedržavni gospodarski kongres

Ob prisotnosti treh ministrov je bil včeraj otvorjen kongres gospodarskih zbornic – Pozdrav novega trgovinskega ministra – Naša zunanja trgovina in izgledi za letošnji žitni izvoz

Beograd, 8. septembra. Danes je bil otvorjen v dvorani nove univerze sedmi kongres gospodarskih zbornic in organizacij naše države. Kongresu so prisostvovali v imenu vlade ministri Uzunović, Juraj Demetrović in inž. Radojlović ter številni predstavniki diplomatskega zbora v Beogradu. Kongres je otvoril predsednik beograjske zbornice g. M. Stanojević, ki je pozdravil vse prisotne in naglašal, da je to kongres vseh najvažnejših gospodarskih organizacij, ki hočejo s svojim delom podpreti prizadevanja vlade na izboljšanju gospodarskih razmer v državi. Velike državne potrebe ter zmanjšanje narodnih dohodkov so izzvale dokaj akutno gospodarsko krizo, ki jo bo treba prebroditi s skupnimi močmi. Gospodarski krogi si žele sodelovanja z vsemi, ki so dobre volje in hočejo, da usmerijo svoje delo v skladu z načrti in programom vlade.

Na predlog predsednika je bila odposlana Nj. Vel. kralju z navdušenjem spejeta naslednja udanostna brzojavka: Predstavniki vseh gospodarskih zbornic in organizacij iz vse naše kaljevine, ki so se zbrali na svojem sedmem letnem kongresu, da bi dvignili naše gospodarstvo in ga izpopolnili v prospeh vsega naroda in države ter v slavo svojega kralja, posvečajo svojo prvo misel svojemu zvišenemu kralju, ki zvesto služi istemu cilju in pošiljajo tople molitve za dolgo življenje in srečo Nj. Veličanstva in njegovega vzvišenega doma.«

Predsednik kongresa Stanojević se je nato spomnil preminulih članov Radojlovića in Matijevića ter orisal njune zasluge. Vihano pozdravljen je nato pozdravil kongres novoimenovani min. za trgovino in industrijo Juraj Demetrović z daljšim govorom.

Generalni tajnik trgovske zbornice v Beogradu Dragan Miličević je poročal o delu, ki so ga izvršile trgovske zbornice v prošlem letu. Predsednik Stanojević pa je podal referat o izvozu v času med 1. septembrom 1928 in 31. avgustom 1929. V svojem referatu je obrazložil tudi ukrepe, ki so potrebni, da se pospeši razvoj našega gospodarstva. Naš izvoz je v tem razdobju znašal dejansko za 85 milijonov manj kakor je bilo predvideno. Lesa smo izvozili za 1664 milijonov Din, živine za 1164 milijonov, hrane za 656, jajc in žita za 635 milijonov in bakra za 424 milijonov.

Med postavkami, ki obremenjujejo našo trgovinsko bilanco, so tudi postavke za riž, ki je stal 164 milijonov, za premog, ki smo ga uvozili za 167 mil. in celo koruze in sladkorja smo uvozili za 119, odnosno 64 milijonov Din. Domače sladkorne tvornice so prodale v notranjosti države 8800 vagonov, kar pomeni, da smo potrošili za sladkor 1334 milijonov Din. Gori navedene izvozne postavke se lahko in se morajo znižati.

Prehajajoč na letošnji žitni pridelek je referent ugotovil, da je žito obrodilo skoro po vsej Evropi prav dobro in da bo zato stališče naših žitnih izvoznikov vsaj v prvem času dokaj težavno, dočim ni izključeno, da se bo kasneje popravilo. Žitni pridelek v Kanadi je za 30 odstotkov slabši od lanskoletnega, zato pa je žito v Južni Ameriki obrodilo prav dobro. Pridelek koruze je letos izdaten in tudi kvaliteta je dobra.

Referent je nato poročal o našem izvozu kot celoti ter ugotovil, da naš izvoz pada. Ta pojav je posledica povišanja poljedelske produkcije v ostalih evropskih državah ter nizkih cen, tako da kupuje inozemstvo predvsem blago najboljše kvalitete. To stanje bo mogoče popraviti na ta način, da bomo proizvajali kvalitativno dobro in boljše blago kakor v drugih državah. Na mestu bi bilo, da poskušamo standardizirati svoje proizvode, da bi lahko izvažali samo najboljše kvalitetno blago.

Referentu se je zahvalil za njegova strokovna in upravno znanstveno podprta izvajanja načelnik ministrstva poljedelstva dr. Velimir Stojković, ki je izjavil, da odobrava referentov predlog glede standardiziranja proizvodov in pa potrebo po vzgojni akciji med kmečkim prebivalstvom. Načelnik ministrstva za kmetijstvo Gjurić se je takisto dotaknil sproženih vprašanj ter naglašal, da je vprašanje izboljšanja našega poljedelstva i vprašanje tehničnega napredka i stvar dobro zasnovane agrar. politike. Poljedelstvo ni samo praksa in rutina, temveč zadeva, s katero se mora pečati znanstvo.

Ob eni popoldne je bilo dopoldansko zasedanje zaključeno. Popoldne so se sestale razne sekcije. Jutri bo po poročilih in referatih ostalih referentov kongres zaključen s posebnimi resolucijami Danes popoldne so udeleženci kongresa prisostvovali svečanemu pogrebu beograjskega industrijalca Vladimira Matijevića, ki je bil pokopan z velikimi častmi.

Bombni atentat v Lvovu

O priliki otvoritve Vzhodnega sejma je vrgel neki Ukrajinec bombo na predstavnika poljske vlade, ki pa je ranila več sejmskih uradnikov. — Atentator je pobegnil

Lvov, 8. septembra. Proti paviljonu ravnateljstva Vzhodnega sejma, ki leži na sejmskem prostoru, je bila vržena bomba. Eksplozija je razdejala notranjo opremo poslopja, razen tega pa je bil en nameščenec težko, neki sejmski uradnik, pa lahko ranjen. Kljub takojšnjemu zasledovanju se je storilcu posrečilo v temi zbežati. Uro prej je bil na cesti v Lvovu aretiran dijak Mihael Terescuk, ki je, ko je prekoračil cesto, vrgel od sebe bombo. Bomba se je razletela, ne da bi bila ranila kogarkoli.

Varšava, 8. septembra. Povodom otvoritve Vzhodnega sejma je Lvov obiskala skupina francoskih parlamentarcev in nemških novinarjev. Ko sta se vračala z velesejma minister Pjatkovsky in vojvoda Goluchovsky, je bila pred njiju avto vržena bomba. Atentator je po rodu Ukrajinec in se piše Mihajlo Terezbucky. (Avala)

Varšava, 8. septembra. Sinoči ob pol 10. je bila vržena v prostore uprave lvovskega sejma bomba, ki je priletela skozi okno. Blagajnik Freud in več drugih uradnikov je bilo težko ranjenih. Atentator je pobegnil.

Ta in današnji atentat na ministra Pjatkovskega sta delo Ukrajincev, ki so nezadovoljni s sedanjim stanjem na Poljskem. V Lvovu vlada zaradi teh dveh atentatov ogromno ogorčenje. (Avala)

Samomor ravnatelja novosadske hranilnice

Ker je hranilnica zašla v plačilne težkoče. — Skočil je pod vlak, kiga je popolnoma razmesaril.

Beograd, 8. septembra. Sinoči okrog 11. je izvršil samomor ravnatelj Novosadske hranilnice Toma Bajić. V spremstvu nekega svojega prijatelja se je vračal iz Kneževca pri Beogradu, kjer ima malo posestvo, z večernim vlakom v Beograd. Med vožnjo je izjavil, da ga boli glava ter da gre zategadelj na pločnik vagona. Na pločniku ni bilo nikogar. Potniki, ki so gledali skozi okno, pripovedujejo, da je nato sam skočil med vagone pod vlak. Potniki so vlak takoj ustavili in obvestili sprevodnike o nesreči. Bajića so našli docela razmesarjenega, ker je šel cel vlak preko njega. Posamezni deli trupla so bili raztreseni po progi. Vest o Bajićevem samomoru je izzvala v Beogradu, še bolj pa v Novem Sadu veliko senzacijo.

Njegov samomor spravljajo v zvezo s konkurzom Novosadske hranilnice. Nedavno je prišel neki seljak iz okolice, ki je imel v omenjeni hranilnici naloženih 10.000 Din ter prosil za izplačilo 5000 Din, ki jih je potreboval za nakup nekega stroja. Ko mu Bajić denarja kljub ponovnim urgencam ni izplačal, je vložil proti hranilnici tožbo. Na ta način je prišlo na dan, da je hranilnica insolventna. Nato so začeli tudi drugi vlagatelji zahtevati svoj denar nazaj in tako je prišla hranilnica, ki tem zahtevam ni mogla ustreči, v konkurz. Poznejša preiskava je ugotovila, da hranilnica ni imela niti pare gotovine. Tudi zastavljeni predmeti v blagovnem oddelku so izginili. Našli so le par šivalnih strojev. Kam je izginil denar, bo ugotovil še le natančni pregled knjig in revizija celokupnega poslovanja. Pokojni Bajić je veljal za dobro situiranega moža. V Beogradu je imel hišo, razen tega pa malo posestvo v Kneževcu. Zapušča ženo in enega otroka.

Novi boji na Daljnem Vzhodu

Po zadnjih vesteh so Kitajci pričeli znova obstreljevati ruske postojanke

Moskva, 8. septembra. Kakor poročajo iz Vladivostoka, so danes kitajske čete pričele streljati proti sovjetskim obmejnim stražam v okraju Gradekovo Poltavskaja, v smeri proti Nikolsk-Ukurisku.

Moskva, 8. septembra. Tas poroča iz Blagoveščenska, da so kitajske čete znova začele obstreljevati pozicije sovjetske vojske. Tudi prebivalstvo je ponovno obstreljevalo ruske parnike. — (Avala)

Pograničnaja, 8. septembra. Položaj v obmejnem odseku okoli Pograničnaja je miren razen poizvedovalnega dela z obeh strani. Kakor se izve, ni tamkaj nobenega ruskega vojaka na kitajskih tleh. Polagoma bo zaprt ves mejni promet. Kitajske čete so potrgale na vseh progah tračnice, da bi preprečile morebitne napade oklopnih vlakov. Ozemlje je civilno prebivalstvo skoraj popolnoma zapustilo. Na kitajski strani je pri Pograničnaji kakšnih 6000 mož, ki jim stoji nasproti 3000 Rusov z letali in močnimi oddelki topništva.

Moskva, 8. septembra. Sovjetska vojna mornarica v Vzhodnem morju je odplula na jesenske manevre. (Avala)

Problem gospodarske Vseevrope

Briandovi načrti za dobo prihodnjih dveh let

Ženeva, 8. septembra. V tukajšnjih poučenih krogih se govori, da namerava ministrski predsednik Briand na neoficijelnem razgovoru, ki ga je določil za jutri opoldne, predložiti voditeljem evropskih delegacij začasne predloge glede izvedbe njegove ideje o gospodarski Vseevropi.

Po tem načrtu naj bi se vse evropske države sporazumele, da v prihodnjih dveh letih ne bodo spreminjale svojih carinskih postavk. Tekom teh dveh let, naj bi bila sklicana nova svetovna gospodarska konferenca, na katero bi bila povabljena tudi Amerika, ki naj bi sklenila končnoveljavne pogodbe glede carinskih tarif.

Dasi ni pričakovati, da bi katerakoli delegacija zavzela glede Briandovega predloga načelno odklonilno stališče, se vendar čuje, da nameravajo posamezne delegacije predlagati razne pridržke.

Priprave za občinske volitve v Romuniji

Politični ali nepolitični karakter volitev? — Liberalci se ne bodo udeležili volitev?

Bukarešta, 8. septembra. V političnih krogih se živahno razpravlja o vprašanju občinskih in okrajnih volitev, ki se bodo vršile **predvidoma v oktobru in sicer pred začetkom parlamentarnega zasedanja.** Nekatere politične in strokovne organizacije so priporočile vladi, naj ne insistira na političnem značaju teh volitev, ampak naj pripusti meščanske kandidatne liste s političnimi in nepolitičnimi kandidati in s predstavniki strokovnih organizacij. Vlada bo ta predlog najbrže sprejela za volitve po mestih, po deželi pa namerava narodno kmečka vlada ohraniti politični značaj volitev.

V zadnjih dneh so se pojavile v časopisju vesti, da se **liberalna stranka in stranka generala Averesca, ki sta se prvotno izjavili za meščanske kandidatne liste ne nameravata udeležiti volitev.** V političnih krogih smatrajo, da se ta vest ne more sprejeti kot definitivna, dokler se ne vrne v Bukarešto vodja liberalcev Vintila Bratianu. **Ako bo ostalo pri tem sklepu, bodo izgubile občinske in okrajne volitve mnogo na svoji važnosti.**

Poincaréjeve bolezen

Pariz, 8. septembra. Včeraj je Poincaréja pregledal zdravniški konzilij, sestoječ iz treh uglednih pariških zdravnikov. Konzilij je ugotovil, da je prenehalo nabiranje krvi v pljučih bolnika in da je njegovo stanje zadovoljivo. Poincaré bo v drugič operiran v začetku oktobra. Bolnik mora po nasvetu zdravnikov ostati v postelji, sme pa sprejemati obiske. (Avala).

Novi škof v Dubrovniku

spel semkaj, svečano sprejet od predstavnikov civilnih in cerkvenih oblasti ter številnega občinstva, novoimenovani škof dr. Carević. Danes je bil na svečan način instaliran. Pri tej priliki je imel daljši govor, v katerem je orisal smernice svojega bodočega dela na cerkvenem, kulturnem in nacionalnem polju povdarjajoč, da hoče biti dober sin katoliške cerkve, pa prav tako zvest sin svoje domovine in svojega naroda.

Političen atentat v Trstu

Rim, 8. septembra. O včerajšnjem političnem atentatu v Trstu se izvejo naslednje podrobnosti. Atentat je bil izvršen sredi belega dne na narodnega poslanca G. Domeniginija. Atentator je rodom iz južne Italije in je skušal pogoditi poslanca Domeniginija z več streli iz revolverja, ki pa niso zadeli. Par pasantov je bilo lažje ranjenih. Poslanec Domenigini je predsednik fašističnih organizacij v Trstu. Sodi se, da je bil atentat izvršen iz politične osvete. (Avala)

Grozna nesreča v Romuniji

Bukarešta, 8. septembra. V petrolejskih virih pri Campini je eksplodiral pri montiranju cevi za črpanje petroleja motor, kar je povzročilo ogromen požar. Izmed 19 oseb, ki so bile tamkaj zaposlene, so bili 4 delavci usmrčeni, inženjer in 4 delavci težko, 8 pa lahko ranjenih. Eden izmed delavcev je bil na mestu mrtev, dočim so trije, ki jim je začela goreti obleka, tekli med klicanjem na pomoč kot goreče bakle proti vodi. Preden pa so jo dosegli, so se sesedli nezavestni in umrli. Tudi dva delavca izmed težko ranjenih, najbrže ne bosta okrevala.

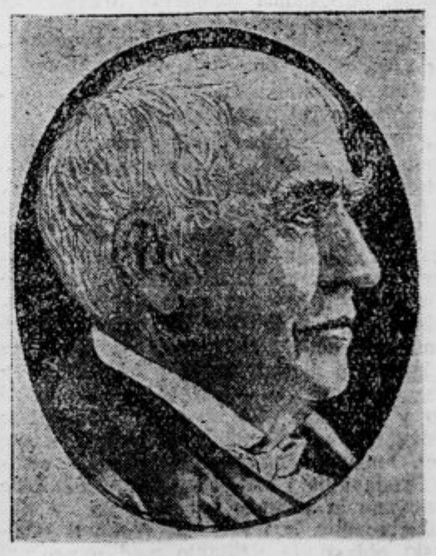

Edison na bolniški postelji

Eden največjih živečih iznajditeljev Tomaž Alva Edison, je obolel na vnetju pljuč. Zdravniki so zaradi njegove visoke starosti — Edison je star 82 let — zelo v skrbeh, bolnik pa nikakor noče razumeti, zakaj mu zdravniki prepovedujejo njegovo delo.

Pogreb ponesrečenih turistov Brandta in Bračiča

Ganljivo lepi žalni obredi v Ljubljani in Celju. — Veliko sočustvovanje slovenske javnosti z obema žrtvama planin. —

Ljubljana, 8. septembra.

S presrčnim genotjem danes v Ljubljani zbranih množic je bila nesrečno preminulemu mlademu alpinistu Herbertu Brandtu izkazana poslednja čast. Zlati dan je privabil v slovensko metropolo nešteto ljudi iz vseh slovenskih krajev, željnih ogleda in razvedrila na pokrajinski razstavi. Vsem tem pa, ki so stopali tja po Gosposvetski cesti, se je mimogrede ustavil korak pred skromno, vedno tihotno evangeljsko cerkvico in stopali so vanjo drug za drugim s tiho pobožnostjo, kropeč belo kovinasto krsto na črnem katafalku pred oltarjem. Ves dan je bila cerkev polna obiskovalcev, množila se je grmada krasnih vencev, a ob krsti se je od časa do časa menjavala častna straža po dveh Skalašev v preprosti planinarski opravi z zavihanimi rokavi . . .

Ko se je popoldne približala ura pogreba, se je cerkev napolnila do kraja, par tisoč ljudi pa je ostalo zunaj, tvoreč že davno pred pričetkom pogrebnih svečanosti špalir na obeh pločnikih Gosposvetske in Dunajske ceste. Po lepem žalobnem preludiju orgel in gosli je stopil na črno ovito prižnico pastor g. Becker in v krasnem poslovilnem govoru tolmačil žalovanje družine. Oče Herman Brandt, faktor Delniške tiskarne, je te dni doslužil 50 let svojega poklica. Vse življenje se je trudil, da ustvari svojima dvema sinovoma in hčerki lepo bodočnost; posebno še je zanje skrbel, odkar jim je umrla mati. A za njegov zlati jubilej zvestega dela je neusmiljena usoda zadala strašni udarec: v smrt je s svojim tovarišem omahnil ljubljeni sin, najboljši med onimi idealnimi mladci, ki v preziru profane zabave iščejo razvedrila v svobodni prirodi, v planinah, kjer so najbližji sebi in Bogu.

Prisotne je pastorj v nagovor ganil do solz, sočustvovanje pa je še bolj poglobila žalostinka »Vigred se povrne«, ki so jo ubrano zapeli člani Ljubljanskega Zvona. Med žalobnimi melodijami orgel in gosli je šest Skalašev poneslo belo krsto v mrtvaški voz in razvil se je zares presenetljivo lep pogrebni sprevod.

Za križem je stopala železničarska godba, nato nosilci štirih krasnih vencev: tovariši od Standard-Oil-Company, nemški prijatelji-turisti, Skalaši in člani kluba »Klin«. Za njimi so se razvrstili Skalaši in Skalašice. Sledil je visoko naložen voz z venci in šopki, za duhovnikom in mrtvaškim vozom pa potrti oče s sinom, hčerko, svakom in sorodniki. Nato oba tirolska turista in tovarišica, ki so pokojnika našli v steni, zastopniki planinarskih organizacij in tujsko - prometnih institucij, v velikem številu predstavniki in uslužbenci vseh ljubljanskih tiskarn in sličnih podjetij, mnogi člani evangeljske občine, številne gospe in gospodične. Krsto pa so spremljali ob vsaki strani po trije Skalaši in po tri v belo oblečena dekleta.

Še preden je pogrebni sprevod dospel na evangeljsko pokopališče za Sv. Krištofom, se je tam že nabrala množica ljudi. Skalaši so zopet ponesli krsto do groba in po kratkem govoru pastorja so začele vanj trdo padati grude. Solnce je tonilo nekam za zapadna pogorja, zlateč s svojimi žarki deviško bele Kamniške planine in vse Ljubljansko polje.

Celje, 8. septembra.

Danes dopoldne okrog 9. je dospelo s pogrebnim avtomobilom ljubljanskega pogrebnega zavoda v Celje truplo mladega Ernesta Bračiča, ki je našel tragično smrt preteklo nedeljo v severni triglavski steni, v družbi svojega zvestega planinskega tovariša Herberta Brandta. Truplo je bilo položeno za mrtvaški oder v mrtvašnici tukajšnjega mestnega pokopališča, od koder se je ob 16. popoldne razvil ob veliki udeležbi celjskega prebivalstva in pokojnikovih osebnih in rodbinskih prijateljev žalni sprevod k sveže izkopani jami. Med globoko ganjenimi pogrebci je bilo tudi zastopstvo Slov. plan. društva, ki je položilo na krsto krasen venec. V obče je bila krsta obložena s številnimi venci in šopki krasnega zgodnjega jesenskega ter planinskega cvetja.

Ko je bila krsta z mladim pokojnikom spuščena v grob, ni moglo ostati spričo silne bolesti pokojnikovih domačih nobeno oko suho. Ugledno in obče spoštovano Bračičevo rodbino že nekaj let sem oblega neprestana žalost. Pred tremi leti je umrl pokojnikov oče, vpokojeni direktor državnih železnic, zdaj pa je iznenada zadel nesrečno rodbino ta silni udarec usode. Pokojnik je bil nečak višjega deželnosodnega svetnika pri celjskem okrožnem sodišču g. dr. Bračiča. Tragedija njegovega mladega življenja je tem večja, ker bi bil pokojnik kot eksportni akademik moral ravno včeraj nastopiti svojo prvo službo, a je namesto koraka v **življenje in samostojnost legel v prezgodnji grob.**

Jubilejno slavje narodnih železničarjev

Impozantno zborovanje v unionski dvorani. — Pomembni govori prvoboriteljev. Slavnostno razvitje krasnega prapora.

Ljubljana, 8. septembra.

V okviru proslave 20-letnice obstoja organizacije narodnih železničarjev se je vršilo danes dopoldne v veliki dvorani Uniona impozantno slavnostno zborovanje, združeno z razvitjem prapora. Navdušenje veliko, razpoloženje nad vse simpatično. Po sinočnjem obhodu po mestu in bakljadi ter krasno uspeli akademiji se je zbrala danes že pred 10. v dvorani Uniona velika množica zavednih železničarjev vseh kategorij, ki pa so se jim pridružili tudi mnogi prijatelji drugih strok. Čuti je bilo mnogo težkih, važnih besed, zdravih misli in zagotovil, polnih vere v lepšo bodočnost železničarskega stanu. Zbrali so se stari borci, ki so vztrajali v boju za napredek, kulturni in socijalni preporod slovenskega in jugoslovenskega železničarji v bivši Avstro-Ogrski navzlic vsem šikanam, ki pa so stali trdno kakor skala v ospredju bojev za organizacijo in dobrobit naše lepe domovine tudi po prevratu in vsa leta sem, ko so jim zopet rezali kruh tudi mnogi tisti, ki so jim spodjedali tla še v tujih okovih.

Zborovanje

je otvoril v imenu oblastnega odbora UJNŽB predsednik Juh. Pozdravil je vse navzoče v toplih besedah, zlasti predstavnike vseh civilnih in vojaških oblasti ter zastopnike samoupravnih institucij ter kulturnih društev, zastopnika vel. župana dr. Svetka, zastopnika Dravske div. oblasti. polkovnika Čedo Jovanovića, ljublj. želez. direkcije Karla Zupaniča, zastopnika mesta Ivana Tavčarja, starosto JSS br. Gangla, konzula ČSR dr. Resla, zastopnika Delavske zbornice dr. Jožo Bohinjca, predsednika NSZ Juvana, zastopnika javnih nameščencev in Prof. društva dr. Lapajneta ter poverjenika UJU Andreja Škulja in tajnika Jos. Kobala.

Zlasti prisrčen pozdrav je veljal zastopnikom češkoslovaških železničarjev, ki so prispeli na proslavo pod vodstvom predsednika njihovega združenja g. Prochaske. Dragi bratje so bili pri pozdravu kot zastopniki železničarjev in sploh kot zastopniki bratskega naroda živahno aklamirani. Predsednik g. ru spominjali vseh težkih bojev, prav joč trdno vero, da bodo naši jugoslovenski in češkoslovaški železničarji vztrajali v skupnem boju tudi v bodoče do ustanovitve velike Zveze slovanskih železničarjev. Zaključil je s pozivom na vse, da se zavedajo tako, kakor so se v preteklosti tudi v bodočnosti, da le: »V slogi je moč!« Po vzkliku v zdravje kralju Aleksandru je predsednik prečital brzojavko, ki se je poslala z zborovanja na dvor na Bled.

Govor starega borca

Besedo je dobil stari borec v vrstah naših nacijonalnih železničarjev gosp. Škerjanc, ki se je v zanosnem nagovoru spominjali težkih bojev, pravcate golgote slovenskih železničarjev pod bivšo Avstro-Ogrsko, ne opustivši tudi borb po prevratu, ko je veljalo vztrajati in rešiti naši Jugoslaviji vse. Dvajset let v vesoljstvu ne pomeni ničesar, v zgodovini našega narodnega železničarskega pokreta pa pomenjajo ta leta težke boje, nešteto žrtev in — zmago. Govornik se je spomnil težkih dni v preteklosti, ko je osužnjevala našega slovenskega železničarja internacijonala, po diktatu z nemškga Dunaja, ki je stremela za tem, da povsod obdrži supremacijo nemškega železniškega uslužbenstva. Prvi so se otresli nemškega vpliva in jerobstva Čehi, sledili so jim Poljaki, a kmalu nato že 1909 tudi Slovenci. Trdi so bili že začetni boji in v boju so morali vztrajati skozi vsa leta. Po osnovanju Zveze jugoslovenskih železničarjev na dan 24. oktobra 1909 v Trstu se je pričelo intenzivno delo vse povsod na vsej progi. Jerobstva Nemcev so se pričeli železničarji otresati ne samo v Trstu, marveč po vsem Krasu, solnčni Goriški, na Jesenicah, Mariboru ter drugod.

Svetovna vojna

je presekala pohod Zvezarjev, rešilo pa se je premoženje. Posamezniki so morali v fronto, v konfinacije in zapore. Bili so strašni dnevi, prišla pa je doba pred prevratom, ko so se že zopet pričeli iskati bivši Zvezarji in narod. železničarji sploh. Na sestanku v Gradcu je bilo delo spet oživljeno in tako prevrat ni zadel naših železničarjev nepripravljenih. Opravili so gigantsko delo, ko so se valile čez naše ozemlje raztrgane armade. Nato je sledilo spet delo v organizaciji, nešteta razočaranja, nehvaležnost in neumevanje na pristojnih mestih za najelementarnejše pravice našega železničarja, človeka. Še je bilo treba boja, vendar je upati, da se bodo krivice popravile.

Kot tretji govornik je povzel besedo g. Ivan Deržič, ki je prikazal

delo naših železničarjev po osvobojenju

v strogo izmerjeni temeljiti obdelavi. Naši železničarji so bili naenkrat postavljeni pred popolnoma nova dejstva in nove napore. Zveza se je jela tega zavedati že v decembru 1918, ko se j vršilo njeno zborovanje v Uniomu in se je sklenilo, da se prenese njen sedež iz Trsta v Ljubljano.

Na zborovanju je bila začrtana nova pot, zastavljen je bil cilj in pričelo se je delo. Zveza je poiskala takoj stikov z našimi brati na jugu. Nastopili so hudi časi boja z internacijonalci. Govornik je orisal natančno vse boje in ponižanja, ki so jih morali pretrpeti nacijonalni železničarji od strani ljudi, ki so bili Jugoslaviji tujci po duši, a so vendar prav ti rezali kruh našim železničarjem. Težka preizkušnja je zadela slovenske železničarje, ko je bila 1919. od Italijanov inscenirana stavka v zasedenem ozemlju. Italijani so izgnali iz Primorja vse slovenske in hrvatske železničarje. Društvo je storilo vse, kar je bilo v njegovi moči, a je naletelo pri nas na gluha ušesa in je razmetala naša železniška uprava k nam došle slovenske železničarje širom Jugoslavije ter jim s tem povzročila neznosne materijalne in moralne žrtve. ZJŽ je šla preko vseh vprašanj železniškega osebja smotreno na delo. Že l. 1919. so bili preko Zagreba upostavljeni stiki s tovariši v Bosni, v Beogradu pa s srbskimi železničarji. Osnovala so se še tri samostojna društva hrvatskih in srbskih tovarišev. Leto 1922. je prineslo popolno unifikacijo s skupnimi enotnimi pravili in l. 1926. prinese razširjenje organizacije na pomorske brodarje. Ob dvajsetletnici dela, žrtev, a tudi uspehov je treba napraviti ponovno sklep, da treba v bodoče še bolj delati za napredek in dobrobit naše stroke.

Razvitje prapora

Po zaključku govora g. Deržiča je sledil svečan akt razvitja novega krasnega prapora, ki je delo znane ljubljanske tvrdke Neškudla. Zastava je na eni strani rdeča kot znak sindikalne borbe, a na drugi strani je v barvah državne trobojnice kot znak edinstva. Uvezena so razna gesla. Zastava je napeta na belem drogu in ima na robu poseben nastavek, kombinacijo krilatega kolesa in sidra.

Predsednik Juh je izročil zastavo v roke praporščaka g. Koprivca, ki se je zaobljubil, da jo bo vedno in povsod vestno čuval. Na prapor sta pripela predsednik glavnega odbora UJNŽB inž. Čavdarević ter g. Škerjanc za nadzornik prog lepa trakova, gospodična Malči Osredkarjeva pa je kot zastopnica železničark okrasila zastavo z zlatim lovorovim vencem.

Po prečitanju pozdravnih brzojavk je spregovoril še zastopnik Čehoslovakov g. Prochazka krasen govor in poljubil novi prapor.

Z lepimi nagovori, prežetimi s simpatijami do železničarskega stanu in njihove borbe so pozdravili pred zaključkom zborovalce še zastopnik velikega župana dr. Svetek, železn. direkcije g. Karl Zupančič, zastopnik vojske g. polk. Čeda Jovanovič, zastopnik mesta Ljubljane g. Ivan Tavčar, starosta JSS br. Gangl, zastopnik NSZ g. Juvan in zastopnik brodarjev g. Ivo Bolonič.

Po končanem zborovanju se je razvil na Miklošičevi cesti lep sprevod in je krenila povorka z godbo na čelu po mestu.

Popoldne in zvečer se je vršila v prostorih Uniona izvrstno animirana veselica.

Železničarsko zborovanje v Zagrebu

Zagreb, 8. septembra. Danes se je vršila izredna glavna skupščina oblastne organizacije Udruženja jugoslovenskih železničarjev in brodarjev. Na dnevnem redu je bila izvolitev novega odbora, ker člani dosedanjega odbora zaradi prezaposlenosti niso mogli več redno vršiti svojih funkcij. Za predsednika je bil izvoljen Jerko Balkas iz Zagreba. Skupščina je odposlala čestitke ljubljanski organizaciji, ki je danes slavila 25letnico svojega obstoja. Ob enem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva naj vlada čimprej izda enoten pravilnik za železniške delavce, ki bi izenačil razmere v vseh železniških delavnicah. V posebni resoluciji se naproša vlada, naj čimprej izda nov zakon o prometnem osobju v smislu predlogov in želja, ki so bile že ponovno izražene in predložene s strani železničarskih organizacij.

Dr. Gustav Janeček †

Zagreb, 8. septembra. Danes ob 5.50 je umrl tukaj bivši predsednik Jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu, univerzitetni profesor dr. Gustav Janeček. Pokojnik je bil rodom Čeh iz Konopišta. Rojen je bil leta 1848. ter je dolgo vrsto let deloval na zagrebški univerzi. Spisal je več strokovnih knjig in razprav ter si je stekel mnogo zaslug na kulturnem in nacionalnem polju. Pogreb se bo vršil jutri popoldne.

Dr. Marinković o odnošajih z Anglijo

London, 8. septembra. »Sunday Rewiew« objavlja članek jugoslovanskega vnanjega ministra dr. Voje Marinkovića o Jugoslaviji in miru. Dr. Marinković pojasnjuje v tem članku skupnost interesov, ki vežejo Jugoslavijo z Veliko Britanijo ter kulturne in gospodarske stike med obema državama. Kar se tiče reševanja povojnih problemov, je Jugoslavija z vsem srcem za miroljubna prizadevanja velesil. Jugoslavija spremlja delo Društva narodov z iskrenimi simpatijami, v čegar ideale veruje prejkoslej čvrsto. (Avala.)

Praznik Pokojninskega zavoda v Ljubljani

Jubilejno zborovanje v magistratni dvorani. — Čestitke predstavnikov. — Pomen Pokojninskega zavoda v Ljubljani. —

Ljubljana, 8. septembra.

Danes je Pokojninski zavod za privatne nameščence v Ljubljani, v katerem so zavarovani vsi privatni nameščenci iz Slovenije in Dalmacije, koder je zaenkrat uvedeno obvezno penzijsko zavarovanje,

na svečan način proslavil desetletnico svojega obstoja in 20-letnico veljavnosti penzijskega zavarovanja privatnih nameščencev. Proslava jubileja tega zavoda je pomembna za vso državo ker tvori penzijski zavod v Ljubljani temelj, na katerem bo zgrajeno starostno zavarovanje za vso državo.

Pod Avstrijo

uvedeno pokojninsko zavarovanje je bilo po prevratu prenešeno tudi na našo državo, a prejšnja avstrijska centrala za Slovenijo in Dalmacijo, ki je bila v Trstu, je bila premeščena v Ljubljano. Pod zelo težkimi okoliščinami je začelo leta 1919. poslovanje te ustanove. Ljubljanska centrala je bila brez vseh sredstev, ker se ni bilo urejeno vprašanje, koliko mora Avstrija izplačati jugoslovenskim članom bivšega avstrijskega penzajskega zavoda, dočim je morala na drugi strani prevzeti novo osnovana institucija vse rente za onemogle, ki so ostali na jugoslovenskem ozemlju. Tedanja uprava je bila celo prisiljena najeti posojilo v znesku 12.500 Din, kar je tvorilo osnovno glavnico sedanjega zavoda. Iz skromnih početkov se je pod veščo in previdno upravo razvil Pokojninski zavod v Ljubljani v prvih desetih letih v veliko instituciio, ki razpolaga danes z nad 100 milijonskim kapitalom in ki je s svojim delovanjem v Sloveniji in Dalmaciji v veliki meri vplivala na konsolidacijo razmer in na reševanje gospodarske krize s tem, da je dajal gospodarskim krogom na svojem področju cenene kredite in tako vplival na višino obrestne mere, ki baš iz tega razloga v Sloveniji in Dalmaciji ni dosegla one prekomerne višine kakor v drugih pokrajinah naše države. Število članov, ki je znašalo leta 1919. samo okrog 300, je naraslo danes že nad 8 tisoč, tako, da je dandanes v Sloveniji in Dalmaciji penzijsko in starostno zavarovanje privatnih nameščencev izvedeno konsekventno. To se vidi tudi po tem, da je zavod 1922. izplačal samo okrog 38.000 Din na rentah, dočim znašajo rente za tekoče leto nad 4 in pol milijona Din. Vsa imovina zavoda je naložena deloma v državnih papirjih (okrog 30 milijonov) v poslopjih 26 milijonov in v hipotekah (okrog 60 milijonov). V prvih desetih letih je zavod mnogo investiral v lastna poslopja za urade in stanovanja uradništva in sicer v Ljubljani, Mariboru in Splitu, a sorazmerno z vplačanimi prispevki je dajal v področju svojega delokroga posojila za zgradbo stanovanjskih hiš ob popolni garanciji in odgovarjajoči kapitalizaciji tako, da je Pokojninski zavod v Ljubljani danes gotovo najsigurnejši zavod te vrste v državi.

Ob 9. dopoldne se je vršila v magistratni dvorani poslovna skupščina

delegatov,

na kateri je bilo odobreno poročilo za minulo poslovno leto ter sprejeti razni sklepi, nanašajoči se na delo v prihodnjem letu. Ob pol 12. se je vršilo v magistratni dvorani

slavnostno zborovanje,

ki so se ga udeležili poleg zastopnikov ministra socijalne politike načelnika Tujkovića tudi zastopnik velikega župana, zastopnik ljubljanskega župana g. Tavčar, predstavniki raznih socijalnih in gospodarskih ustanov in organizacij ter mnogoštevilni delegati iz Slovenije in Dalmacije s predsednikom podružnice v Splitu g. Donadinijem na čelu.

Zborovanje je otvoril z dališim govorom predsednik Pokojninskega zavoda g. Vekoslav Vrtovec, ki je pozdravil navzoče, zlasti pa zastopnike ministra socialne politike, obžalujoč, da dr. Drinković ni mogel priti osebno. Z ovacijami kraljevskemu domu je bil sprejet predlog predsednika, da se pošlje

Nj. Vel. kralju naslednja pozdravna brzojavka:

»Ob priliki proslave desetletnice obstoja Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani in 20letnice veljavnosti zakona o pokojninskem zavarovanju za nameščence si dovoljujem poslati Vašemu Veličanstvu v imenu uprave Pokojninskega zavoda s svečanega izrednega občnega zbora delegatov zavoda zagotovila naše globoke udanosti, ljubezni in spoštovanja. Bodite uverjeni, da je preskrba privatnih uradnikov in drugih višje kvalificiranih nameščencev ter njihovih družin za primer onemoglosti, starosti in smrti, ki to vrši Pokojninski zavod kot važen del državne socijalne politike, služeče v okrepitev srednjega stanu, zanesljiv in močan steber visokega kraljevskega doma in države.

Pozdravni brzojavi so bili poslani tudi ministrskemu predsedniku, ministru socijalne politike in ministru za šume in rudnike.

Predsednik je nato prečital brzojavne in pismene pozdrave, ki so jih med drugimi poslali minister socijalne politike dr. Drinković, veliki župan dubrovački dr. Berković, veliki župan mariborski in drugi. V daljšem referatu je nato orisal predsednik Vrtovec stanje Pokojninskega zavoda in njegov razvoj v zadnjih desetih letih. S posebno toplimi besedami se je spominjal

pokojnega dr. Gregorja Žerjava,

ki je kot svoječasni minister socialne politike izdal statut in pravilnik za pokojninsko zavarovanje, kateremu je v veliki meri pripisati lep razmah in procvit zavoda. Ravnatelj Pokojninsk. zavoda g. dr. Sagapa je v lepem referatu orisal stanje in razvoj pokojninskega zavarovanja. Oba referata sta bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Posamezni predstavniki oblasti in poedinih organizacij in korporacij so nato čestitali Pokojninskemu zavodu k pomembnemu jubileju. Prvi je spregovoril zastopnik ministra socialne politike načelnik Tujković, ki se je zahvalil za pozdrav, želeč Pokojninskemu zavodu tudi v bodoče tako uspešen razvoj. Čestitali so nadalje zastopnik velikega župana ljubljanskega vladni svetnik dr. Andrejka, oblastni komisar dr. Natlačen, v imenu gospodarskih krogov pa predsednik ZTOI g. Jelačin.

Čestitali so nadalje še predsednik Delavske zbornice v Ljubljani g. Čobal z željo, naj bi se čimprej uvedlo starostno zavarovanje tudi za delavce ter predsednik OUZD g. Krek. Zastopnik ljubljanskega župana g. Tavčar je svoji čestitki priključil zahvalo ljubljanske občine Pokojninskemu zavodu za sodelovanje pri reševanju stanovanjske krize. Z navdušenjem so pozdravili vsi navzoči izjavo splitskega delegata g. Donadinija, da bo Dalmacija vselej podpirala Slovenijo, da očuvata pridobitve Pakojninskega zavoda iz prvih desetih let. Na predlog delegata g. Pintarja je bilo sklenjeno, da se izplača uradništvu Pokojninskega zavoda v znak priznanja enomesečne prejemke, a na predlog podpredsednika g. Lovšina je bil upravni odbor pooblaščen, da izplača tudi vsem rentnikom jubilejno darilo v obliki enomesečnih prejemkov. Z zahvalo vsem sotrudnikom je predsednik Vrtovec ob 1. zaključil slavnostno zborovanje. Ob 8. zvečer se je vršil v hotelu Union za zaključek proslave slavnostni banket.

Praznik gospodarstva in tehnike v Mariboru

Otvoritev šumarskega kongresa. — Najmodernejša telefonska naprava

Maribor, 8. septembra.

Davi je bil tu v slavnostno okrašeni veliki dvorani pivovarne Union otvorjen redni letni kongres Jugoslovenskega šumarskega udruženja, kateremu so prisostvovali delegati iz vseh delov naše države. Kongres je otvoril in vodil podpredsednik g. inž. Milan Lenarčič iz Ribnice na Pohorju. Ob otvoritvi je najprej pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja, generala Živka Stanisavljevića, odposlanca ministra za šume in rudnike generalnega rav. inž. Viljema Čmelika, odposlanca škofijskega ordinarijata stolnega prošta dr. Mateka, zastopnika vel. župana dvornega svetnika dr. Stareta, oblastnega komisarja dr. Leskovarja, zastopnika mesta podžupana dr. Lipolda, odposlanca Šumarske organizacije na Češkoslovaškem inž. dr. Matka ter zastopnike domačih društev, kakor dr. Senjorja za SPD, dr. Mülleria za Narodno odbrano, ravnatelja dr. Tominška za Glasbeno Matico itd. ter zastopnike tiska.

Za pozdrav so se zahvalili gen. rav. inž. Čmelnik, ki je sporočil pozdrave ministra, zastopnik vel. župana dr. Stare, komisar dr. Leskovar, ki je izrazil željo, da bi dobil Maribor čimprej gozdarsko šolo, podžupan dr. Lipold in zastopnik češkoslovaškega šumarskega udruženja inž. Matko, ki se je v toplih besedah spominjal tesnih jugoslovensko - češkoslovaških zvez na vseh javnih področjih. Brzojavne pozdrave pa so kongresu poslali razni odlični člani in delegati, ki so bili zadržani in niso mogli priti v Maribor. Po otvoritvi je sledilo predavanje nadsvetnika inž. Urbasa o pomenu kmečkih gozdov v mariborski oblasti. Predavanje inž. Urbasa, ki je bilo lepo zasnovano in podprto z zelo zanimivo statistiko gozdov in lesne produkcije v mariborski oblasti, je vzbudilo med navzočimi člani, katerih je bilo preko 100 in med povabljenci veliko zanimanje. Sledilo je predavanje inž. Perušiča o gozdovih v zapadni Hrvatski, ki je izkazalo vso naravno bogastvo tega dela naše države, pa tudi vse težkoče in napake, ki branijo, da bi se gozdarstvo in lesna industrija mogla razviti tako, kakor bi se lahko in kakor bi bilo želeti. Po burnem odobravanju predavanja inž. Perušiča je bilo dopoldansko zasedanje kongresa zaključeno, popoldansko, ki se je pečalo samo z organizatoričnimi in strokovno - stanovskimi zadevami, pa se je pričelo ob 15. pod predsedstvom prvega predsednika inž. Melika. Prvo točko je tvorilo poročilo glavne uprave, ki je bilo po prednodni stvarni kritiki nadsvetnika inž. Ružiča soglasno sprejeto, dočim je bil blagajniški referat odobren brez debate. Sledili so razni predlogi in resolucije, med katerimi je treba omeniti soglasen sklep, da se zahteva ustanovitev nižje gozdarske šole v Mariboru, dobava drv ali odkupnine za vse šumarje, da se prepove nameščanje tujih inozemskih šumarjev na naših veleposestvih, da se onogoči izdajo priročne srbohrvatske knjige o gobah, ki jo sestavita gg. Ante Beg in Rožič ter dalje razne resolucije glede drugih stanovskih in strokovno - šumarskih zadev. Prirediteljem vse državne strelske tekme je bil poklonjen velik, s srebrom okovan rog, ki naj se izroči kot darilo najboljšemu lovskemu strelcu. Pri volitvi osrednje uprave so bili izvoljeni vsi dosedanji odborniki. Po volitvah so se še obravnavale slučajnosti. Ob 20 uri pa se je vršila v Gambrinovi dvorani skupna večerja. Jutri odpotujejo udeleženci kongresa na Falo in v Ruše, popoldne pa na strelsko tekmo v Radvanje, dočim priredijo v torek ekskurzijo v Sv. Lovrenc na Pohorje k mariborski in ruški koči ter se čez Ruše zopet vrnejo v Maribor in potem domov.

Dopoldne pa je bila mariborska avtomatična telefonska centrala slovesno izročena prometu, dočim je bila vključena v mariborski mestni okolici že v četrtek zvečer. Svečani akt je izvršil pooblaščenec ministra javnih del, poštni ravnatelj g. Franc Gregorič iz Ljubljane, ki je iskreno pozdravil predsednike vseh civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti. Nato je govoril inž. Matevž Kolarič, šef tehničnega odseka oblastne poštne uprave, za njim pa je šef tehničnega odseka mariborske pošte, g. Janko Bračko predaval o zgodovini mariborskega telefona od dneva, ko je leta 1897 v Mariboru zapel prvi telefonski zvonec pa do danes, ko je bila prebivalstvu izročena v uporabo najmodernejša telefonska naprava. Ob zaključku se je zahvalil vsem, ki so s svojim vplivom pripomogli do tako velike in dragocene pridobitve, ki je uvrstila Maribor med najnapredneiša mesta kulturnega zapada. O pomenu nove avtomatične centrale je izpregovoril tudi mariborski župan dr. Juvan, ki se je v imenu vsega prebivalstva zahvalil vsem, ki so podpirali želje meščanov in izposlovali toliko zaželjeno in pomembno telefonsko centralo. Nato so še govorili imenom velikega župana vladni svetnik dr. Pfeifer, imenom komisarja oblastne samouprave ravnateli Gračner, imenom trgovskega gremija g. Vilko Weixl, za savez industrijcev ravnateli Mirko Gorišek, imenom mariborskega in okoliškega obrtništva g. Franjo Bureš s čimer je bil slovesen akt otvoritve avtomatične centrale v Mariboru zaključen. Slaviu so poleg govornikov prisostvovali tudi sreski poglavar dr. Ipavic, komandant mesta brigadni general Živko Stanisavljević, predsednik gostilničarske zadruge g. Andrej Oset, bančni ravnateli g. Klobučar, ravnateli mariborskega kreditnega društva g. Stanko Detela ter vse tehniško osobje mariborske pošte in ljubljanske direkcije. Po slovesnosti, ki se je vršila v dvorani avtomatične telefonske centrale je bil v kazinski dvorani priređen banket, kateremu so poleg že omenjenih funkcijonarjev prisostvovali tudi gostje saveza strelačkih družin ter udruženja jugoslovenskih šumarjev. Na banketu, ki ga je priredila mestna občina je ponovno izpregovoril mariborski župan dr. Juvan, na kar se mu je za pozdrave zahvalil inž. Čmelik, predsednik Jugosl. šumarskega udruženja. Po zaključnem govoru inž. Kolariča je bil banket končan.

Velesejmsko nagradno tekmovanje harmonikarjev

Izvrsten uspeh tradicionalne prireditve — Zanimivo tekmovanje v posameznih kategorijah — Razdelitev nagrad

Ljubljana, 8. sept.

Se najdejo tako predrzni ljudje, ki pravijo, da brez harmonike in narodne pesmi ne bi bilo Slovencev — odnosno narobe; — resnica pa je tudi, da se ljubljanska pokrajinska razstava ne more zaključiti brez tekme harmonikarjev. A kakor je bila današnja nedelja imovit triumf letošnje jesenske velesejemske prireditve, moramo posebej podčrtati, da je tekma harmonikarjev posebno pripomogla k njenemu celotnemu uspehu.

Skupno je tekmovalo 96 harmonikarjev. Dve komisiji sta poslovali ves dan, da sta izločili in med njimi ugotovili najboljše. Rezultati so naslednji:

Mladinsko tekmovanje, ki so se ga udeležili otroci do 10 let: 1. Kutler Leopold, 2. Rakar Tonček, ki je bil lansko leto prvi), 3. Prevalnik Jožica (6 let), 4. Justin Felicijan, 5. Remškar Mirko, 6. Umek Anica, 7. Praprotnik Martin. — Skupno je bilo v tej kategoriji 16 tekmovalcev.

Hromatična harmonika — začetniki: 1. Sternad Josipina (ameriška Slovenka, ki se mudi doma) in je nastopila v lepi narodni noši), 2. Malovrh Martin.

Hromatična harmonika — težja skupina: 1. Premčič Vladimir, 2. Ojstršek Fran, 3. Metelko Fran, 4. Kovač Edvard, 5. Čarman Anton.

Diatonična harmonika — lažja kategorija: 1. Omahen Josip, 2. Bertoncelj Marija, 3. Slobodan Slavko, 4. Pristovc Fran, 5. Zalar Anton, 6. Rihtarič Janez.

Diatonična harmonika — težja skupina: (izven konkurence Stanko Avgust (dobil že lani nagrado v isti kategoriji). Izmed ostalih tekmovalcev so dosegli naslednja mesta: 1. dr. Schweiger, 2. Zabukovec, 3. Francekovič Anton, 4. Magister Ivan.

Skupina izdelovateljev harmonik: 1. Lubas Robert in 2. Fleiss Jože.

Harmonikarji-profesijonalisti: 1. Pöllich Rudolf — Maribor.

Vsi tekmovalci so dobili diplome. Razen tega je uprava velesejma razdelila za nagrado najboljšim harmonikarjem iz posameznih kategorij 6 novih finih harmonik, 3 kovčke za harmonike, 2 kitari, 2 kipa in tri torbice za note.

Tragičen konec uglednega trgovca

Ganljivo slovo od hčerke — Težko reševanje preko skalovja pri Cesarski kamri

Št. Lambert, 8. septembra.

Dne 4. t. m., kmalu po kosilu, je odšel trgovec g. Rudolf Baš z doma. Zadnje čase se je počutil zelo potrtega in bolnega. Vzrok so bile deloma pač gospodarske okolščine.

Tik pred odhodom z doma je tožil svoji hčerki, kako se počuti nesrečnega.

»V bolnico pojdem,« je zaključil svoje pripovedovanje, nakar je še pristavil kasneje — kakor bi se prebudil iz težkih misli: »— — takole čez 2 uri pa nažgi 2 sveči...«

Hčerki se je dozdevalo, da je oče polslišno izgovoril še: »Ker mene ne bo takrat več med živimi.« Z ozirom na to, ker je imel oče zadnje čase večkrat mračne misli, pa ni polagala na njegove izjave nikake posebne važnosti. To pot pa se je, žal, uresničila njegova napoved. Truplo pokojnega šentlamberskega trgovca in posestnika Rudolfa Baša so našli predvčerajšnjim do pol naplavljenega na desnem bregu Save v bližini Renk. Vsi so prepričani, da je bežal iz življenja v duševni zmedenosti. Opazili so ga domačini, ki so bili namenjeni po poslu v Zagorje. Njegovo truplo pa je bilo kaj težavno izvleči na jako nevarnem predelu zasavske soteske. Voda ga je naplavila baš pod Cesarsko kamro, kjer se dvigajo nad strmo strugo do 10 m visoki zidovi, ki padajo prav odrezano v urne vrtince.

Reševanje Baševega trupla je bilo združeno z velikimi težkočami. Enega izmed fantov iz Renk so navezali na močno vrv in so ga spustili ob naravnih valolomih. Ta je, viseč nad Baševim truplom, omotal utopljenca z vrvmi, nakar so smelega mladeniča dvignili na Cesarsko kamro, nesrečnika pa so potegnili ob strugi navzgor do čolna, s katerim so ga spravili na levi breg Save.

Na nosilkah so ga prenesli do domače hiše, včeraj pa pokopali.

Pokojni Baš zapušča ženo in 4 otroke. Med ljudstvom je bil na zelo dobrem glasu, daleč na okoli je bil znan kot prijeten in zabaven družabnik, dokler ga niso gospodarske težkoče pahnile v obup.

Velika nesreča v Napoliju

Rim, 8. septembra. Iz Napolija poročajo, da se je sinoči tik pred zaključkom dela zrušil strop v neki krojaški delavnici, v kateri je bilo sto delavcev in delavk. K sreči je bilo samo 6 delavcev in delavk ubitih, ranjenih pa 18. (Avala).

Dve lepi zmagi zagrebške Concordije

ASK Primorje je podlegel Concordiji v nogometu, družina Atene pa v hazeni. — I. kolo tekem za pokal Delavske zbornice — Hajduk in Jugoslavija zmagata v tekmah za drž. prvenstvo — Mariborski finalist za pokal LNP je — TSSK Maribor — Jugoslovenski tekači na Dunaju. —

Ljubljana, 8. septembra.

Za otvoritev jesenske nogometne sezone zunanjih nasprotnikov je povabil naš prvak v goste zagrebško Concordijo, ki zaseda trenutno tretje mesto v prvenstveni tabeli zagrebškega I. razreda in si je posebno v letošnjem pomladanskem tekmovanju skoraj zopet priborila renome, ki ga je uživala pred leti. Gostje so napravili zelo simpatičen vtis in so tudi zasluženo odnesli zmago. Igra je bila z njihove strani absolutno fair, kar je treba spričo precej ostre igre domačih posebej pohvaliti.

HŠK Concordija (Zagreb) : ASK Primorje 3 : 0 (1 : 0).

Malo pred 17. sta nastopili moštvi v naslednjih postavah:

Concordija: Podhraški-Pavičić, Podupsky-Ralić, Premrl, Brozzvić-Zajić, Percl, Armano, Martinović, Vuković.

Primorje: Korče-Svetic, Hasel-Sočan, Slamič, Pišek-Čamernik, Čebohin, Senica, Zemljak, Uršič.

Concordija, ki je nastopila kompletna je predvedla

efektno igro

in je dve tretjini igre tudi prevladovala na terenu. Moštvo je tehnično zglajeno in pomeni v današnji formi za vse naše prvorazredne klube v državi nevarnega nasprotnika. Duša moštva je internacionalni srednji krilec Premrl, ki je opravil ogromno delo v defenzivi, toda nič manj v ofenzivi. Posebno vidna je bila njegova silna igra po odmoru, ko je moral Armano zaradi blezure za dalj časa zapustiti igrišče. V napadu je najbolj ugajal trio, izmed katerega pa je Percl igral precej sebično; kljub temu je deloma pripisati tudi tej lastnosti, da je v drugem polčasu zabil dva krasna gola. Izmed kril je levo daleko zaostajalo za desnim. Obramba odgovarja jakosti ostalega moštva in je delala dobro; vsekakor je imela manj odgovornosti od nasprotnikove. Vratar ni imel prilike, da bi pokazal posebno spretnost; v par kočljivih situacijah pa ga je spremljala tudi sreča.

Primorje, ki je nastopilo v deloma spremenjeni postavi, je z današnjim nastopom napravilo

šibek uvod

v jesensko prvenstveno sezono. Rak-rana v današnji postavi je bila napadalna vrsta, ki v tej sestavi po našem nima izgledov, da bi se držala ali celo — izpopolnila. Zemljak je izrazit defenziven mož, ki v levi zvezi ni prišel do besede. V pomanjkanju tega je igral precej ostro, kar je vedno in vedno trgalo igro. Čebohin in Senica sta oba igrala kot srednja napadalca, kar je večkrat povzročilo vrzeli v desni zvezi. Med krili je Čamernik nadkriljeval Uršiča, ki je bil skrbno krit in je razen tega tudi rad zaigral — po nogah. Ta napad je imel nekaj lepih momentov po otvoritvi druge polovice, dočim se je v ostalem delu zelo lovil za žogami. Prodornost sama pa ni bila dovolj za uspeh proti takšnemu nasprotniku. Kakor je napad igral šibkejšo vlogo, je bilo razdiralno delo širše obrambe na višku. Krilska vrsta in obramba sta pokazali nenavadno močan odpor in le njihovi požrtvovalnosti se je zahvaliti, da ni prišlo morda še do hujšega. V obrambi je ugajal mirni Svetic, dočim je Hassl igral mnogo preostro in celo — nevarno. Korče v vratih je ubranil nekaj nevarnih stvari; za dobljene gole pa ne nosi krivde.

Kratek potek igre.

Sprva nervozna igra z obeh strani; polagoma se znajde C. in prične smiselno napadati. P. se večkrat odtrga, toda izgubi žoge. Prosti strel v 16. min. zastrelja Slamič. Po dveh kotih gneča pred vrati P. in Armano plasira iz precejšnje daljave neubranljivo v levi kot. 1:0 za C. P. ripostira in pride do vrat, kjer zabije Zemljak — iz offsidea. P. igra na izenačenje, toda ne more do vrat. C. izsili več kotov, toda brez uspeha.

Takoj po odmoru blezura Armana, ki izstopi in se vrne po 15 minutah. P. prične vehementno in ustvari par ugodnih pozicij — brez uspeha. Polagoma se igra izravna, toda C. je zopet jačja. Že v 20. min. poviša Percl na 2:0 in 5 minut pred koncem na 3:0. P. se ne more otresti klešč; igra se neha na polovici Primorja.

Tekmo je

sodil g. Deržaj,

objektivno; glede nekaterih »foulov« je bil celo preveč popustljiv. Prireditvi je prisostvovalo do 300 ljudi, ki so prišli v polni meri na svoj račun. Žal da temu najbrže ni tako v prirediteljevi blagajni, ki se ni strašil truda, da nudi Ljubljani po dolgem zopet drobtinico dobrega nogometa.

Pokalna tekma Hermes : Svoboda, ki je bila po LNP odrejena na igrišče SK Ilirije, se ni vršila.

Tekme za pokala Delavske zbornice in Zveze grafičnih delavcev

Danes opoldne in popoldne se je vršilo na igrišču Primorja I. kolo tekem za pokala Delavske zbornice in zveze grafičnih delavcev. Turnirja se udeležujejo klubi: Svobodi iz Ljubljane in Maribora, Amater iz Trbovelj, Zora iz Hrastnika in Dobrna iz Celja, izmed katerih so bili razen I. moštva ljubljanske Svobode vsi zastopani že v I. kolu. Vse tekme so končale z zmagami favoritov; posebej bi bilo omeniti lepo zmago Grafike nad mariborsko Svobodo, ki dokazuje, da se forma tega mladega moštva stalno boljša.

V nastopnem kratka poročila:

Amater (Trbovlje) : Zora (Hrastnik) 3:2 (1:1)

Favorit Amater je le s težavo obvladal svojega mladega nasprotnika; igral je celo primitivno in pod običajno formo. Razen tega je Zora zastreljala enajstmetrovko, kar jasno priča, da je bila zmaga Amaterja zelo v zraku. Mnogo šans mu je podrl tudi izborni vratar Zore. Igralo se je v ostalem fair — v navzočnosti precej številnih prijateljev obeh nasprotnikov. Tekmo je dobro sodil g. Mahkovec.

Svoboda II. (Ljubljana) : Dobrna (Celje) 5:0 (2:0)

Druga garnitura ljubljanske Svobode, sestavljena iz rezerv in juniorjev, je brez naporov obračunala s celjsko enajstorico, ki se šele uvaja v abecedo nogometa. Dobrna ima par talentiranih moči, ki bodo s treningom prišle v formo. Tudi ta tekma, ki jo je tudi dobro vodil g. Mahkovec, je potekla v mejah dovoljene igre.

Grafika (Lj.) : Svoboda (Maribor) 3:1 (1:1)

Mariborčani so sprva nudili dovolj odpora in ohranili razmerje neodločeno, po odmoru pa so klonili pred vedno večjo premočjo domačinov. Igra je nudila s strani Grafike nekaj lepih momentov. Sodnik g. Černy, ki je bil v celoti zelo šibek, je brez potrebe izključil branilca Svobode.

Po gornjih rezultatih so se kvalificirali za II. kolo: Amater, Svoboda II. in Grafika. Razen tega bo sodelovalo v II. kolu tudi I. moštvo ljubljanske Svobode, ki je po propozicijah brez nastopa določeno tjakaj.

Tekme za državno prvenstvo

Današnja nedelja je prinesla v tekmovanju za državno prvenstvo srečanji med Hajdukom in Haškom v Zagrebu ter Jugoslavijo in Gradjanskim v Beogradu. V Zagrebu si je priboril pičlo zmago Hajduk, dočim je v Beogradu zagrebški Gradjanski podlegel s precejšno razliko absolutno boljši Jugoslaviji. Hajduk je s to zmago ušel za 2 točki svojim vrstnikom.

Obema tekmama je prisostvovalo po 5000 gledalcev, ki so posebno v Zagrebu spremljali svoje ljubimce z viharnim odobravanjem. Navdušenje Spličanov se ni poleglo niti v večernih urah, tako da so po zagrebških ulicah prepevali svoje klubske pesmi, zaradi česar je zavrela kri tudi premaganim Zagrebčanom. Sportniki obeh taborov so se na Zrinjevcu nekaj časa prepirali, nato pa so si tudi dejansko segli v lase. Prišel je mal oddelek policije, ki pa vročekrvnih prijateljev nogometa ni mogel ukrotiti. Ko je policija dobila ojačenje, je razpršila vročekrvneže. Na Zrinjevcu, ki je bil poln šetalcev, se je zbrala ob teh »manifestacijah« ogromna množica ljudstva.

Po današnjih tekmah je stanje državne prvenstvene tabele naslednje:

Hajduk	5	4	1	0	20:11	9
Hašk	7	3	1	3	14:13	7
BSK	4	2	1	1	13:10	5
Jugoslavija	6	2	1	3	11:10	5
Gradjanski	6	1	0	5	5:19	2

Hajduk : Hašk 2 : 1 (2 : 1)

Zagreb, 8. septembra.

Hajduk: Čulić, Rodin, Montana, Mikatić, Dešković, Veljko Poduje, Šime Poduje, Benčić, Bakotić, Bonačić, Lemešić.

Hašk: Roth, Koch, Bivec, Marjanović, Križ, Kunst, Wolf, Hitrec, Agić, Leinert, Jerem. — Sodnik Göbel iz Dunaja.

Začetkom igre je Hašk močnejši in izvede par lepih napadov. V 17. min. pogreši desni branilec Hajduka in Wolf doseže s krasnim strelom 1. gol za Hašk. Že dve minuti pozneje strelja Bonačić ostro in izravna 1:1. Sodnik Göbel drži igro dobro in čuva s svojimi naglimi odločitvami avtoriteto. V 26. min. kot za Hašk, pri katerem je bleziran Montana, ki pa se takoj zopet vrne v igro. V 28. min. efekten napad Hajduka — toda brez uspeha. V 33. min. odvzame Čulić žogo z Wolfove noge, Montana pa reši kot, ki pa Hašku ne prinese uspeha. Po napaki Rotha, ki brani žogo z nogo, uide relativno slab strel Benčića iz 20 m daljave v 42. min. v vrata in Hajduk vodi z 2:1. Hajduk se prebudi in igra zelo dobro.

Že v 1. min. drugega polčasa strelja Benčić prosti strel zaradi Kochovega foula v noge Haškove obrambe. V 5. min. strelja Lemešić prosti strel; Jerenov lepi predložek ostane neizkoriščen. Roth steče iz gola in reši situacijo. Hajdukovci v napadu delajo mirno in zbrano. V 12. min. lep napad Haška, toda Hitrec ni dober strelec. V 18. min. se odbije žoga od prečke po lepem predložku Lemešića. V 20. min. reši Čulić avtogol Montane, ki strelja tjakaj, da reši situacijo. V 21. min. je Haškov gol stalno oblegan, toda konec je v outu. Prosti strel Hitreca propade zaradi offsidea Leinerta. Hašk je še vedno ofenziven, toda slab pred nasprotnikovimi vrati. V 26. min. kot za Hajduka. Pri Spličanih krilska vrsta ne oddaja sistematično, tako da si mora napad sam iskati žoge in izgublja čas za ofenzivo. V 30. min. kot za Hajduka, ki ne prinese uspeha. V 33. min. strelja Lemešić ostro, toda Roth drži. Göbel pokvari Haškovo akcijo, ki je zopet v napadu, toda brez odločnosti. Haškovci se bore za izenačenje, toda gostje so izkušeni in zavlačujejo igro.

Jugoslavija:Gradjanski 4:0 (1:0)

Začetek igre ima Gradjanski v rokah ter kombinira zelo lepo; ker je obramba Jugoslavije izborna, ne more do gola. V 5. min. gresta dva prosta strela proti J. v out. V 6. min. se J. osvobodi in igra postane odprta. V 7. min. težka situacija pred vrati G., toda Mihelčič odbija, nakar pošlje Luburić v out. V 21. min. dobi Milošević visoko žogo, jo dvigne preko Mihelčiča pred vrati ter z glavo pošlje v mrežo. 1:0 za J. Kot za G. reši Lončarević. V 30. min. reši Mihelčič nevarno situacijo, ko mu je žoga padla iz rok. Takoj nato kritičen položaj pred vrati J., toda Petrović čisti. V 35. min. kot za J.; žoga se odbija pred vrati G. od noge do noge, dokler ne gre končno v out. V 43. minuti se odlikuje Mihelčič.

V drugem polčasu je J. močnejša. Igra se večinoma na strani G. V 10 minutah kot za J., ki ga strelja Lončarević, a Milošević pošlje v mrežo. 2:0 za J. V 13. min. kot za J., kjer bravurozno brani Mihelčič. V 21. min. strelja Hrniček ostro v kot in doseže tretji gol. V 25. min. zapusti Milošević radi blezure za par minut igrišče. Jugoslavija je vedno v premoči. V 44. minuti kombinacija Luburić-Milošević, ki spravi Hrnička v krasno situacijo, da ustreli iz 10 metrov zadnji gol. 4:0 za J. Zmaga Jugoslavije je bila popolnoma zaslužena, ker je bilo njeno moštvo boljše v vseh vrstah.

Tekmo je sodil g. Nedoklan iz Splita.

Finale za pokal LNP v mariborskem okrožju

I. SSK Maribor : SK Železničar 2:1 (0:1).

Včeraj sta Maribor in Železničar odigrala finalno pokalno tekmo, ki ni nudila baš mnogo sportnega užitka. Pri Mariboru je ugajal samo uvod in deloma finish, ki pa je bil skoro preoster. Železničarji so bili požrtvovalni, koncem prvega polčasa celo v premoči, sicer pa so od časa do časa nudili povsem enakovredno igro. Maribor je bil v povprečni formi. Vzorna sta bila samo dva strela Bertonclja in požrtvovalnost Korena I., ki je igral tudi za šibko krilsko vrsto. Sodnik g. dr. Planinšek je bil strog, toda za Maribor ne povsem objektiven.

Ostale nogometne tekme

Praga: ČSR : Madžarska 1:1 (1:0). 30.000 gledalcev. Tekma za evropski pokal. Gol za ČSR je zabil Svoboda v 5 min. prvega polčasa, izenačnal pa je Kalmar v 34. min. drugega polčasa. Madžarski igralec Toldi je bil izključen zaradi surove igre. Tekmo je sodil Švicar Rueff.

Dunaj: Vienna : WAC 2:1 (0:1); **Admira:** Hakoah 3:0 (2:0); Rapid : FAC 1:1 (0:0); Austria : Nicholson 5:1 (2:0); Hertha : Wacker 2:2 (2:1).

Budimpešta: Hungaria komb. : Kispest 5:1 (1:0); Ujpest : »33« 4:3 (2:1); Ferenzvaros komb. : Kispest rez. 6:4 (2:2).

Segedin: Bastya : III. okraj 3:1 (1:0).

Nürnberg: I FC Nürnberg : I FC Bayreuth 6:1.

Fürth: Sp. Ver. Fürth : Sp. Ver. Hof 8:1.

Toplice (ČSR): Bohemians : Teplitzer FC 4:1 (1:0).

Berlin: Berlin : Hamburg 4:1 1:1).

Hazena

Concordija (Zagreb) : Atena 14 : 8 (5 : 3).

Ljubljanska Atena je imela včeraj v gosteh bivšega državnega prvaka zagrebško Concordijo. Za tekmo je vladalo precejšnje zanimanje. Na igrišču se je zbralo za sedanje razmere dokaj lepo število pristašev hazene, ki so z zanimanjem sledili interesantni borbi dveh približno enakovrednih nasprotnikov.

Concordijo smo videli v Ljubljani zadnjič lani v jeseni, ko je nastopila proti Iliriji v tekmi za državno prvenstvo. Od tega časa je njena družina znatno padla. Izgubila je namreč nekaj odličnih igralk kakor Flickovo, Žnidarčičevo in Radičevo, katerih mlajše moči trenutno še ne morejo z uspehom nadomestiti. Kljub temu pa je šteti Concordijo še vedno med najboljše družine v državi, kar je z včerajšnoo tekmo tudi v polni meri potrdila. Svojega dosti jakega nasprotnika — Ateno je porazila z visoko razliko sigurno, čeprav s precejšnjim naporom. Zmaga Concordije je sicer zaslužena, vendar je po poteku igre številčno nekoliko previsoko izražena.

Družina Concordije je predvedla nekoliko ležerno, vendar pa zlasti v ofenzivnem oziru zelo koristno igro, polno lepih kombinacijskih potez, s katerimi je napadalni trio ustvarjal neprestano opasne situacije za vrata Atene. Napad Concordije se poslužuje visoke igre. Z dolgimi pasi hitro pridobiva na terenu ter je zlasti pred golom opasen in jako odločen. Najboljšo moč ima v Bobinskijevi, odličnem internacionalnem desnem krilu. Krilska vrsta, ki je zasedena z novimi mladimi močmi, je opravila svoje delo zadovoljivo. Najšibkejši del družine tvori branilka Claudius, ki ne spada več v družino, kakršna je Concordijina. Njeno mesto bo morala Concordija zasesti čimprej s svežo mlado silo. Steber družine je še vedno odlična vratarica Gršetičeva, ki ima pri vsakem doseženem dobrem rezultatu svoj levji delež. Tudi tokrat je branila sigurno, četudi je imela pri tem precej sreče.

Družina Atene, ki je nastopila lansko jesen proti močnejši postavi Concordije še za barve Ilirije z rezultaom 7 : 8, se je pokazala v šibkejši formi, kakor nedavno proti Iliriji v izbirni tekmi za Stefanovičev pokal. Kriva temu je pogrešena postava napadalne in krilske vrste. Po vsem svojem znanju Junčeva ne spada še v prvo družino. Istotako nosi Schifrerjeva mnogo krivde za visoki poraz. Napad z Bernikovo, ki je le še senca nekdanje najopasnejše napadalke v Sloveniji, ne more doseči boljših uspehov. Na to mesto spada mala talentirana Mirtičeva, ki je pokazala v zadnji tekmi proti Iliriji odlično formo. Izredno mnogo je napredovala od prošle sezone Privškova, ki je danes brez dvoma najboljša moč Atene. Odlikuje se z izredno ostrimi streli in veliko požrtvovalnostjo. Jermolova je zaigrala v svoji dobri lanski formi samo prvih 12 minut, dočim je vsled slabe kondicije v drugem polčasu skoro povsem zatajila. Brodarjeva je še vedno stara solidna moč. Černetova v golu zadovoljiva samo v prvem polčasu. Družina je bila v prvem polčasu povsem enakovreden nasprotnik Concordije. Če bi bila pokazala pred golom le malo več odločnosti, bi bil rezultat za njo mnogo ugodnejši. Tehnično je družina na zavidljivi višini in prav nič ne zaostaja za Concordijo, manjka pa ji, sodeč po včerajšnji igri, kondicijski trening.

Scortale so za Ateno: Jermol in Bernik 3, Privšek 2. Za Concordijo Bobinsky 5, Tonkovič II. 5, Tonkovič I. 4. Tekmo je vodil objektivno g. Schneller.

Kolesarstvo

Prvenstvo Slovenije si je priboril g. Ivan Valant, član motokolesarskega kluba Ilirije.

Včeraj se je vršila kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije na progi Maribor—Celje—Ljubljana (134 km). Startalo je 12 najboljših dirkačev Slovenije. Najboljši čas je dosegel g. Deneš Erdely od Ljubljanskega Velocipedskega bataljona, ki pa se je udeležil dirke izven konkurence; prevozil je progo v 4 urah 37 min. 47.5 sek. —

Rezultati so sledeči: 1. Valant Ivan, motokoles. Ilirija 4 ure 37 min. 48.2 sek., 2. Vesenjak Ivan, kol. klub Perun, 4 ure 39 min. 24.2 sek., 3. Smrekar Pavel, kol. klub Ljubljanica, 4 ure 50 min., 4. Prodan Edi, motokoles. Ilirija, 4 ure 54 min. 59 sek., 5. Žgur Aleks, motokoles. Ilirija, 4 ure 55 min., 6. Strucelj Franc, kol. klub Perun, 4 ure 55 min. 0.2 sek. Ostali tekmovalci so zaradi defektov odstopili. Juniorska skupina je startala iz Celja (75 km) z naslednjimi rezultati: 1. Krušič Svetislav, kol. klub Sava 2 uri 39 min. 49.4 sek., 2. Hren Anton, kol. klub Ribnica, 2 uri 39 min. 56.2 sek., 3. Nikolić Milorad, kol. klub Perun, 2 uri 39 min. 56.6 sek., 4. Škof Karol, ASK Primorje 2 uri 40 min. 19.2 sek., 5. Fritz Edvard, kol. klub Perun, 2 uri 44 min. 56.4 sek., 6. Vudler Alois, kol. klub Perun, 2 uri 46 min. 22 sek., 7. Krainer Leopold, kol. klub Perun, 2 uri 48 min. 36.2 sek., 8. Lah Ivan, kol. klub Perun, 2 uri 49 min. 28.6 sek.

Pod vodstvom predsednika Mariborskega Pododbora g. Iv. Kvasa je potekla dirka v najtežjem redu in brez vsake nezgode.

Krasna velesejmska nedelja v Ljubljani

Poulično vrvenje, kakor ga že dolgo nismo videli. — Rekorden promet na pokrajinski razstavi. — Neznaten drobiž iz policijske kronike.

Ljubljana, 8. septembra.

Ljubljana je bila danes kakor ena sama ogromna prireditev. Toliko ljudstva, kakor že od sinoči in danes ves dan, se ni zlepa zbralo na ljubljanskih ulicah. Od zgodnjih jutranjih ur je prevladoval neverjeten promet. Množice so valovile od kolodvora v mesto in iz mesta v okolico, na prostore velesejma, na Rakovnik, kjer so častili spomin na blaženega Don Bosca, morje ljudstva se je zlivalo po vseh prometnih žilah v vse smeri.

Na kolodvoru se je trlo ljudi, izletnikov, romarjev, slučajnih pasažirjev, čakajočih in odhajajočih. Formiranih je bilo več posebnih vlakov, ki so prepeljavali in odpeljavali ljudstvo od vsepovsod in v vse kraje.

A dan je res bil tak, kakor ga niti nismo pričakovali. V soboto zvečer je zavela hladna sapa, ki je nakopičila na nebesnem svodu temne oblake, obetajoče deževno nedeljo. Vendar nas je čakalo prijetno presenečenje. Jutro je bilo prav tako lepo in zlato, kakor smo jih imeli že par tednov sem, nebo jasno kakor ribje oko. Kopalci so se nasmehnili lepemu dnevu, družine in posamezniki so se odpravili na pot. Mnogo turistov pa je vendar ostalo v Ljubljani, da izkažejo zadnjo čast nesrečnemu tovarišu Herbertu Brandtu . . . Iz vlakov so se pozdravljali s tisoči, ki so hiteli v belo Ljubljano na velesejem in druge prireditve. Na velesejmišče so pritisnili obiskovalci že na vse zgodaj zjutraj, prihtjale pa so vedno nove množice. Tu je prevladovalo ves dan doslej še nevideno vrvenje, prodajalo in kupovalo se je kakor za stavo. Ali je bilo kričanja, hvaljenja, dobrohotnega kritiziranja, zabavnega muziciranja — skratka, živžav brez primere. Pisane množice, različni tipi, veseli obrazi. Velesejmski urad računa, da je ta nedelja prinesla nad 20.000 posetnikov, skupno za čas velesejma pa je obiskalo jesensko razstavo preko 100.000 ljudi.

Sijajno so odrezali danes trgovci z raznimi godbenimi instrumenti. Kupovale so se poleg harmonik tudi kitare, znak, da bomo v bodoče ali že za letošnji predpust poslušali razne poskočne in sentimentalne, v kombiniranem prednašanju harmonike s kitaro. Da je bilo bolj veselo, se obiskovalci velesejma seveda tudi niso branili vseh mogočih gastronomskih užitkov, in si privoščili nekaj kozarčkov »poskušnje« in kak literček za »gvišno«.

Čudno pri vsem tem direndaju, ki je prevladal v mestu in v okolici, da se ni primerila nobena prometna nesreča. Na rešilni postaji so bili kar presenetljivo zadovoljni, kajti pustili so jih počivati in so živeli samo v pričakovanjih. Celo policija je imela kaj miren dan in je bilo vroče le stražnikom na križiščih, ki so dirigirali promet. Pač so spravili tekom obeh noči (od sobote na nedeljo in od nedelje na ponedeljek) v kraj nekaj prehudih pijančkov, ki pa so bili v svoji onemogosti razmeroma krotki, in ponižni. Prespali so se na deskah v luknji in odši nadaljevat spanje v domače postelje s prečudnimi občutki v srcih in na živi koži.

V zapor je moral par svečenic boginje ljubezni. Maričkа B. je prispela v Ljubljano z najlepšimi nameni prislužiti si trezno in prebrisano nekaj metuljev, a je revica zaspala onemogla od vina in luči na velesejmišču, da jo je moral dvigniti mož postave ter ji postlati v tihem kotičku na policiji. Sledilo ji je še par tovarišic, ki so jih pobrali stražniki v drugih kotih nočne Ljubljane.

Na Ljubljanskem polju se je pojavila sinoči družina ciganov na sedmih vozeh, ki so jih vlekli sestradani konji. Cigani so ugledali v kozolcu posestnika Avgusta Karenčiča iz Most prelepo suho deteljo, ki so jo nabasali v vozove in hajd s krmo v teži 500 kg in vrednosti čez 600 Din naprej v druge kraje. Tatinske cigane iščejo orožniki, a jih menda še niso izsledili. Skrili so se pač v kakem gozdu, pa bodo že prišli na dan in nato tja, kamor jim bo pokazala roka pravice.

Aretirana je bila tudi 50-letna Marica K., ki je ukradla snoči v Florjanski ulici 1000 Din vredno moško kolo in ga nato brezuspešno za mal denar prodajala v neki gostilni na Žabjeku.

Sokol I. svojemu članstvu

Župni zlet je pred durmi. Udeležba v čim večjem številu telovadečih je obvezna in neobhodno potrebna. Zato pozivam članstvo, naraščaj in deco obeh spolov v običajnih rednih telovadnih urah k telovadbi, da predelamo končno vaje. Imejte pred očmi sokolsko disciplino! Župni zlet je naša manifestacija. Zdravo! Načelnik.

Mariborsko pismo „Ponedeljku“

Številne prireditve — Invalidska tombola — Ofenziva strelcev.

Maribor, 8. septembra.

Po dolgo pričakovanem dežju smo imeli izredno lepo nedeljo, na katero je obenem padel Mali šmaren ali mala Gospojnica. Po ljudski veri je ta praznih vremenski mejnik med poletjem in jesenjo ter dan definitivnega odhoda lastavic. Tudi letošnja Mala maša je ostala zvesta stari tradiciji in dokaj hladno jutro je znova potrdilo, da ima ljudska vera prav. Kljub temu pa se nedeljski izletniki niso dali ugnati ter so ostali zvesti svojim načrtom. Mesto, ki je te dni torišče treh večjih svečanih proslav, je bilo deležno velikega navala tujcev, zlasti romarjev. Vsi hoteli so bili popolnoma zasedeni, romarji pa so bivali kar pod milim nebom. Med številnimi prireditvami je omeniti predvsem zelo uspešno sokolsko slavje v Rušah, kamor je prihitelo veliko meščanov. V mestu samem pa je bil naravnost ogromen naval občinstva na invalidsko tombolo. Gotovo nad 2000 srečolovcev je ob primerno hladnem vremenu čakalo na srečo. Izbranci so bili naslednji:

1. Kompletno opremljena spalnica Angela Muškatelec; 2. šivalni stroj, nočni čuvaj Josip Granduč; 3. kolo, Marija Bogdanič; 4. kuhinjska oprema, viničarka Marija Ulbl; 5. Radio aparat, Jožef Cetel; 6. Voz premoga, Drago Dimnik; 7. Seženj drv, delavec Josip Štumpf; 8. Vreča fine moke, Ana Beramič.

Razen tega je bilo še 490 iskalcev sreče osrečenih z lepimi praktičnimi in raznovrstnimi dobitki. Seveda jih je zelo mnogo odšlo praznih rok in razočaranih nad srečo opotečo.

Na strelišču pod Pohorjem pa je med okusno razporejenimi šotori pokalo, kakor pri najhujši ofenzivi. Tu je meril za bežečim zajcem, tam je poskušal svojo srečo nimrod nad letečim golobom in bežečim srnjakom, tam v lopi se je poskušala dražestna dama iz Hrvatske na lisici, rušovcu in zajcu; imela je občudovanja vredno srečo, kar jo je vzpodbudilo k neumornemu streljanju. V dolgi vrsti so streljali tekmovalci iz raznih krajev na tarče, vmes pa so brneli signali telefona. Ob bogato založenih šotorih so strelci in gostje streljali na buteljke, vrčke in hrenovke z zelo velikim uspehom. Venomer pa je velik avtobus prevažal goste na strelišče in preko Radvanja v Maribor.

Koncert v Postojnski jami

Postojna, 8. septembra.

Danes je prispelo semkaj z jutranjimi vlaki okrog 5000 ljudi na simfonični koncert, ki ga je dirigiral v veliki podzemski dvorani sam maestro Mascagni. Došleci so bili po večini iz Julijske Benečije in severnejših delov Italije, okrog 200 gostov pa je prišlo preko jugoslovenske meje; poslužili so se ugodnosti brezplačnega vizuma s strani italijanskega konzulata.

Jugoslovenske goste je neprijetno dirnilo, dejstvo, da so jim zaplenili takoj ob prestopu meje vse izvode ljubljanskega dnevnika »Jutra«, brez katerega ni bil skoro noben izletnik. Zaradi velikega obiska je trpela nekoliko vsa organizacija, električna podzemna železnica ni bila v prometu, primanjkovalo pa je tudi vodnikov.

Z večernim vlakom so se vrnili Jugoslovani domov, do incidentov ni prišlo. Koncert je uspel v splošnem zadovoljivo.

Smrtna nesreča pri kopanju

Bled, 8. septembra 1929.

Kljub vseobčemu veselju na današnji kmečki praznik nedelja ni minula brez nesreče. V grajski kopeli se je utopil ob 11. dopoldne tesarski pomočnik Janko Bernard. Ponesrečenec je doma z Jesenic, še mlad fant, 24 let, in je vojaški rok že dослužil. Zadnje čase je bil zaposlen v Kranju, odkoder je prišel danes z jutranjim vlakom ob 8.45 na Lesce. Odtod se je podal do Bleda peš, šel najprej na grad, odtod pa v kopelj, ne sluteč, da ga čaka v valovih smrt. Ker je skočil v vodo ves razgret, ga je najbrž zadela srčna kap. Vse se je zgodilo tako naglo, da številni kopalci niso niti opazili nesreče.

Ušli so trije kanarčki

z obročki na nogah, črki E. S. Oddati proti nagradi: Gosposka 3, III. nadstr. Ed. Sever.

Kmečki praznik in dirke

Bled, 8. septembra.

Kmečki praznik je dobro uspel. Njegova posebno privlačna točka so bile konjske dirke. V prvi dirki 1vpr. toplokrvnih konj je zmagala 4let. kobila Mihe Primožiča iz Pristave v času 5.26 minut, drugo mesto je zasedla sedemletna kobila Ivana Marinška iz Ljubljane v 5.40, tretje mesto desetletni konj Petra Hrovatina z Javornika. v 5.55.

Druga dirka amerikanskih enovprežnih konj: na progi 2700 m je odnesel prvo darilo osemletni konj Matije Kodela iz Ljubljane v 4.47, drugo mesto je zasedla triletna kobila Petra Smerajca v 6.40. V tretji dirki mrzlokrvnih konj na razdaljo 1800 m je zmagala šestletna kobila Ivana Ažmana iz Lesc v 5.28, drugo mesto je zasedla štiriletna kobila Mihe Primožiča v 5.30, zadnje mesto pa kobila Franca Vidica iz Zasipa v 5.38. Zadnja dirka je bila dokaj zanimiva. Zmagal je jahač Lovrenc Marinšek iz Nakla na devetletnem konju v 4.26. Drugo mesto je zasedel s svojo devetletno kobilo Franc Kodela iz Ljubljane v 5.59.

Po končanih konjskih dirkah se je razvila animirana veselica s srečolovom. šaljivo pošto itd., ki je trajala pozno v noč.

Katastrofa finskega parnika

Helsingsfors, 8. septembra. Finski parnik »Kuru« se je ponesrečil v vodah Finskih jezer. Na krovu je imel 60 do 100 oseb, med njimi mnogo skavtov. Nesreča se je pripetila baje zaradi tega, ker je del potnikov odšel na eno stran parnika, kar je povzročilo, da se je parnik preveč nagnil, zadel ob sipino, in se potopil. 23 oseb je bilo mogoče rešiti, o ostalih pa ni nobenega sledu. Število smrtnih žrtev še ni znano.

Palača Društva narodov v Ženevi

Ženeva, 8. septembra. Včeraj se je vršila v parku Arianne na desnem bregu jezera ceremonija postavitve temeljnega kamna za novo palačo Društva narodov. Ceremoniji so prisostvovali šefi vseh delegacij v fraku in cilindru razen Hendersona, ki je imel običajno sivo obleko.

M. Joyce:

Zakonolomec

Trije možje so jezdili proti mestu. Njih koji so s kopiti topotali po zrahljanih tleh in vrtinčili oblake prahu v pokojni, žareči popoldan. Od daleč jim je počasi prihajal nasproti drugi manjši oblak. Samoten možak je bil, majhen, ves razoran od solnca in dežja, in na hrbtu mu je visela vreča.

Poklical jih je: »Ali grem tu prav do Jema Whita?«

»Da, čisto prav, zlatokop,« mu je eden odgovoril. »Čez kake pol milje prideš do gumijevega drevesa in potlej se obrneš na desno. Kladara stoji na ovinku desno od poti.«

»Gotovo. In sicer čisto sam pri popoldanskem počitku. Lahko ga boš spoznal, zakaj danes ne bo nikogar drugega tam.«

»Spoznal ga bom,« je rekel tujec, kakor bi govoril sam s seboj.

»Srečno pot, zlatokop.«

»Srečno pot.«

Oblaka sta se razšla. Z vrečo na utrujenih plečih se je tujec obrnil in trije možje so vzpodbodli konje v dir.

»Jem ne bo preveč vesel, ko ga bom zagledal,« se je zasmejal eden izmed njih. »Saj veste, zakaj nam je dal popoldne prosto.«

»Ne,« je odgovoril drugi. »Zakaj neki?«

»Hotel bi imeti Judy nekoliko sam zase. Prijezdila bo k njemu v posete.«

»Pa nisem vedel, da je tudi Jem te sorte.«

»Jem? Jem je vendar na glasu najhujšega ženskarja vse Avstralije. Njemu je čisto vse eno, kako pride do žensk. Ni še leto dni tega, kar je moral pobegniti iz Brisbana. Tam je imel nekaj z omoženo ženo in njen mož je streljal za njim. Pravijo, da mora zdaj to odsedeti. Toda Judi bi mi bilo žal, če bi danes zastonj prišla k Jemu.«

»O, saj si zna pomagati,« je rekel tretji. »Ko ji je bilo šestnajst let, je z bičem s svoje farme nagnala dva stražnika na konjih.«

Jem White je sedel v lesenem naslanjaču, pušil iz turščične pipe in čakal Judy. V kladari je bilo še bolj vroče kakor zunaj na solncu. Glava mu je omahnila naprej, kakor bi bil zaspal. Zdrznil se je in vzravnal. Drugače ga je vselej kdo zbudil, kadar se mu je po obedu hotelo zaspati. Danes pa ni bilo nikogar.

Nič za to. Judy bo že požvižgala in poklicala s ceste in jo bo pravočasno čul. Ob misli na Judy se je namuznil. Podbradek mu je trznil. Drobcene znojne kapljice so se mu zasvetile na obrazu. Iznenada mu je laket zdrsnila z naslonila in omahnila. Zaspal je.

Prestrašen se je prebudil. Glava mu je tičala v konjski odeji in ko je hotel dvigniti roke, je začutil, da so privezane k stolu. Besen se je hotel vzpeti, toda pri vsakem gibu se mu je konopec še globlje zarezal v meso. Noge je imel tako povezane, da ni mogel vstati. Čutil je sirove roke, ki so ga še vedno prevezovale. Okoli vratu mu je bila položena zanka, ki se je vselej napela, kadar se je le nekoliko premaknil. Čutil je, kako je nekdo potisnil njegov stol k steni in mu potegnil odejo z glave.

Ko je mežikaje pogledal po napadalcu, je slišal pokojen glas: »Vse v redu, Jem. Prosil bi te le, da ne obračaš glave, ker bi se utegnil zadušiti, kar bi bilo vendar škoda — ne? To vrsto vezi mi je pokazal neki mornar. V ječi. Dejal je, da mi utegne še kdaj koristiti.«

Nemočno je sedel krepki mož. Nič ni odgovoril in mirno je tujec nadaljeval: »Nu, me nisi pričakoval, he? Si mislil, da si varen pred menoj? Prepričan, da sedim še pri ričetu, kaj ne? In da ne boš nikoli več ničesar čul o meni?«

Stopil je k njemu in mu odpel srajco, kolikor je dopuščala vrv. Na kosmatih prsih je zijala dolga brazgotina.

»Tako blizu srca in vendar tako daleč. Nu — zdaj sem pametnejši. Leto dni sem imel časa v ječi o tem razmišljati. Že dolgo sem hrepenel po tem, da te spet vidim. Streljanje je naposled vendarle samo za otroke. To pot sem ti pripravil nekaj boljšega. Jem.«

»To pot boš za to oisel,« je zaškrtal oni.

»Za to visel? Zaradi tebe visel? O, ne, Jem! Gotovo ne! Ne zaradi tebe! Ne bi bilo vredno, Jem! Toda to pot sem imel več sreče. Ali ni to čudno, da sem te dobil čisto samega? Ni čudno, da je tvoja kladara tako stran od poti? Mnogo časa bo preteklo, preden se tvoji ljudje vrnejo iz mesta. Potiš se, Jem, kaj ne?«

Plečati mož je hotel dvigniti roke. Toda ko se je pretegnil, se je zanka okoli vratu še bolj zadrgnila. Ostal je tedaj miren.

»Vesel, da me spet vidiš, kaj ne, Jem? Saj svojega prijatelja vendar nisi pozabil? Čeprav si mu ukral ženo. Ali mar ne sediš udobno v starem naslanjaču? Nu, v tej dolini solz človeku ne gre vse po volji. Kako dolgo je tega, kar je tu poslednjič deževalo? Sodeč po razpokani zemlji, najmanj pol leta.«

Stopil je k leseni steni in potrkal po njej. »To je kakor bencin. Moral bi biti na oprezu pred ognjem. Ali si zavarovan, Jem? Ne? To mi je pa res žal. Ali so še kaka vrata v tej hiši? Ne? Edino ta? Dobro, dobro! Pravkar mi prihaja na misel: ali nimaš morda kakih starih listov? Lahko štivo mi je bilo zmerom všeč. Tudi moji ženi. Ona je vedno čitala o vitezih in podobnih stvareh. Tebe je seveda čisto pomotoma imela za kaj takega, kaj ne, Jem? In ti si jo odpeljal, kakor hitro so ti v bolnici nekoliko popravili prestreljena rebra. Uboga, slabotna žena! Nu, dokler bo v Avstraliji še kaj moških, ji ne bo hudega.«

Tiho je sedel plečati možak z vrvjo okoli vratu. Njegove mišice so se napenjale. Obraz mu je bil bled, roke pa škrlatno rdeče. Zakaj konopec je bil zavrl obtok krvi.

»Nu, Jem, kje so listi? Zdi se, da ne misliš na to, da leto dni nisem videl časopisov. Kaj pa je to?«

Izpod mize je potegnil zaboj. V njem je bilo več številk »Brisbane Press«.

»Prav tako, Jem. Nikar se ne vznemirjaj! Izborno! Kaj čitam? Krvava tragedija . . . Nenadna smrt . . . Morilec izginil brez sledu . . .«

Razprostrl je časopise, jih zmečkal in naložil na kup na tla. Začel je pred stolom in napravil iz papirja celo goro vzdolž stene.

»Kakor snežna polja na višnjevih gorah,« je raztreseno zamrmral. »Ne boj se, Jem. Sneg se bo stopil, kadar pride poletje. Kje je tvoja petrolejka?«

Velikan na stolu je moral pridobiti časa, čeprav mu je bila vsaka minuta stoletje trpljenja.

»Zunaj v kolnici,« je odgovoril.

»Ne, Jem,« je rekel, »tako ne pojde. Najprej trdovratno molčiš, potlej pa radovoljno poveš, kje je petrolejka. Ne, Jem, ne!«

Stopil je k njemu in udaril velikana z dlanjo v obraz. Ker je Jem omahnil, se je zanka zadrgnila. In ga zarezala v meso.

»Nu, je je, Jem?«

Nikakega odgovora. Tedaj ga je tujec vnovič udaril v obraz.

»Tam pod pogrado.«

»Neprimeren kraj za gorljive stvari. Jem. A ti si bil zmerom bedak.«

Vzel je petrolejko in izlil petrolej po papirju.

»To bo kakor wikinški pogreb,« je rekel. »Veš, kaj je to, Jem? Ne? Ti si bel zmerom neizobražen človek, kaj ne, Jem? Če je kak Wiking umrl, so ga zažgali na njegovi ladji, ki so jo spustili na morje.«

»Za Kristusa, končaj že vendar!« je zaječal mož v naslanjaču. »Zakaj me takoj ne ubiješ?«

Boril se je za čas; čim bolj se mu posreči tujca preveriti, da trpi, tem bolj bo oni podaljšal mučenje.

In vsak trenutek mora priti Judy.

»Nu, le počasi, Jem! Boljše mnenje sem imel o tebi. Ali ne znaš prenašati kakor pravi kristjan? Vse to je, se mi vidi, samo stvar živcev.«

Zrak je postajal težak od petroleja. Tujec je pogledal na okoli. Pogled mu je obvisel na majni sveči. Vzel jo je in jo položil tako, da je bil stenj jedva palec ali dva nad papirjem.

»Zdaj je vse v redu. Dovolj časa ti ostane, da razmisliš o usodi, ki te čaka. In meni dovolj časa, da se umaknem. Zaradi tebe ne bom visel. Ne, proč pojdem, daleč, daleč proč, izgubil se bom in izpremenil ime. Seveda je tudi pri tem nekaj nevarnosti. A temu se popolnoma pač ni moči ogniti. Priznati pa mi moraš, da sem se ponašal kot dobro vzgojen mož. Kaj ne, Jem? In dam ti na izbiro: če hočeš, se lahko zadušiš, preden se papir vname. Meni je vse eno.«

Od sovraštva je bil njegov glas ves izpremenjen: »Lahko se zadušiš, ali pa zgori, če ti je ljubše. Ženo si mi sicer vzel, toda . . .«

Mahoma je bil spet tako priučeno miren kakor pre. »Prav kakor v lepih starih časih, kaj ne, Jem? Takrat smo o božiču spekli celega vola.«

Opazoval je moža na naslanjaču in premeril razdaljo od sveče. »Seveda, sveče ti ne bo moči upihniti, kaj ne? Vzlic temu ne bo škodilo, če ti zamašim usta.«

Vzel je z mize staro ruto in je stopil k Jemu.

»Odpri usta,« je rekel, »to ne boli. »Odpri usta, sicer, brate, dobiš spet kako po glavi.«

Ko je oni storil po njegovih besedah, mu je potisnil ruto v usta. Potem se je sklonil, prižgal svečo in se pretegnil. Stopil je k vratom, se pred žrtvijo vljudno priklonil in naglo stopil ven. Ko so se vrata zaprla, je Jem začul tih žvižg. In spet ga je čul. Tujec zunaj je obstal. Konj ska kopita so zapeketala na cesti. Stremena so zažvenketala., Ženski glas je prekinil tišino in moški mu je odgovoril.

»Ne, Madam, žive duše ni notri. Bil sem tu po opravkih, a nisem nikogar našel doma.«

Mož na stolu je skušal zakričati. Toda umazana ruta mu je tičala globoko v ustih in vrv okoli vratu je bila napeta. Če je hotel zavpiti, se je moral zganiti, in če bi se bil zganil, bi ga bilo zadušilo. Zadušilo, med tem, ko bi ga deklica zunaj klicala.

Spet so zažvenketale ostroge. Konj je skokoma odhitel in tujčevi koraki so počasi zamrli. Nastala je grobna tišina.

Brezmočno je sedel orjak na stolu. Pot mu je lil z obraza. Udje so ga neizrekljivo boleli. A še je imel nado: Judi je bila odjezdila v smeri proti mestu. Mogoče, da se bo naza grede kaj oglasila. Mogoče tudi, da bo prišla, še preden bo sveča dogorela do papirja.

Tedajci so se vrata odprla. A nikogar ni bilo zunaj — bila so le slabo zaprta. Ničesar ni bilo slišati, samo brenčanje žuželk, ki so letale na okoli. Počasi je dogorevala sveča.

Vsi udje so ga boleli od strašnih muk in ni se mogel več premagati. Skušal se je zgeniti, a vrv mu je zadrgnila grlo. Spet je mirno sedel. Potem se je onesvestil.

Bilo mu je, kakor da se bo zdaj in zdaj zadušil. Vrv se je še bolj zadrgnila. Le s težavo je še dihal. Vosek sveče je bil dogorel do papirja. A še vedno je bil plamen velik in svetal.

Iz dalje je začul topot konjskih kopit. Jezdec je postal. Judy se je ustavila pri kovačnici. Zdaj bo pač okrenila na desno proti kladari. Tih žvižg. In potem še eden. Tedaj se je konj spustil v dir. Judy se je obrnila na levo. Slišal jo je, ko je jezdila mimo. Tiho je odmeval topot konjskih kopit. In utihnil.

Skozi odprta vrata je udaril prepih. Sveča je zaplapolala, vendar je gorela mirno, kakor poprej. Vnovič je puhnil prepih in tedaj je plamen objel papir.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! **2 Din**

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Čevljarskega pomočnika in vajenca sprejmem takoj. — Ivan Brodnik ml., Videm 43, Dobrepolje. 31681

Postrežnico pošteno in krepko, ki bi tudi pomog in drva nosila, iščem za popoldanske ure. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31122

Dekle v starosti 18—20 let, ki ima veselje naučiti se kuhati, sprejmem k dvema osebama. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 29372

Hlapca poštenega, pridnega in treznega, vajenega vseh kmetskih del, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31301

Postrežnico mlado dekle, iščem, od 8. zjutraj do 8. zvečer. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31.492

Mesar. vajenca poštenih starišev sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31.507

Učenko za strojno pletenje sprejmem Brezplačna učna doba traja 3 do 4 mesece. — Naslov v ogl. oddelku Jutra. 31453

Učenko za strojno pletenje sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 31432

Stanovanja

Stanovanje 2 parketiranih sob, kuhinje in pritiklin oddam takoj ali s 15. septembrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 31368

Lepo stanovanje sobe, kuhinje in pritiklin, z vodovodom takoj oddam na Glincah. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31577

Sobo in kuhinjo s pritiklinami takoj oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31610

Stanovanje sobe in kuhinje oddam v Rožni dolini mirni stranki brez otrok. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 31555

Dijaška stanovanja

Dve dijakinji iz boljših hiš sprejmem na stanovanje in v popolno oskrbo v sredini mesta. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 31673

Dijaka iz boljše hiše sprejmem z vso oskrbo v sredini mesta. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 31685

Sostanovalca-dijaka z vso oskrbo sprejmem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31593

Dijaka iz boljše družine sprejmem v vso oskrbo. Klavir, strogo nadzorstvo. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 31.514

Mlajšega dijaka ali dijakinjo sprejmem v dobro oskrbo in strogim nadzorstvom pri družini, ki ima otroke na gimnaziji in učiteljišču. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 31687

Dijaka sprejmem z zajtrkom v zračno stanovanje, z elektr. razsvetljavo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 31575

Sobe

Opremljeno sobo od 10. t. m. oddam. Levstikova ul. 19., III., desno. 31679

Prazno sobo parket, elektrika, takoj oddam. Jenkova ulica 18. 31672

Sobo lepo, parketirano in z elektriko oddam dvema gospodičnama. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 31547

Sobo s separiranim vhodom — v centru mesta išče boljši soliden gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »E«. 31641

Solnčno sobo lepo in zračno. oddam dvema solidnima gospodoma vie a vie Glasbene Matice. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 31573

Vdova sprejme gospodično na stanovanje v bližini gorenjskega kolodvora za 100 Din mesečno. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 31596

Sobo do smrti z vso oskrbo oddam takoj. Poizve se v oglasnem oddelku »Jutra«. 31580

Dve prazni sobi oddam. Ena se lahko porabi za kuhinjo. Naslov v ogl. odd »Jutra«. 31.511

Mesečno sobo lepo opremljeno, solnčno in snažno, s separiranim vhodom in električno razsvetljavo oddam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 31.510

Gospoda sprejmem kot sostanovalca z vso oskrbo. Poizve se Mestni trg 24/I. 31.524

Sobo solnčno in zračno oddam takoj dvema boljšima gospodoma ozir. gospodičnama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 31.522

Sobo, prazno separirano z elektriko, parketom oddam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 31497

Lepo sobo parketirano, z elektriko in posebnim vhodom oddam 1 ali 2 osebama. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 31567

Opremljeno sobo blizu univerze, solnčno, parket in elektrika, vhod s hodnika, oddam solidni osebi. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 31613

Živali

Jazbečarji čistokrvni, dolgodlaki, z rodovnikom, 3 mesece stari, starši ostri lovci — naprodaj. Oskrbništvo graščine Hmeljnik, p. Novo mesto. 31670

Jazbečarji čistokrvni, dolgodlaki, z rodovnikom, po 3 mesece stari naprodaj. Starši ostri lovci. Oskrbništvo graščine Hmeljnik, p. Novo mesto. 31670

Lisico staro 3 mesece, udomačeno, prodam. Novak, Slomškova cesta 27. 31.526

Zastopnikom ki zastopajo že katero drugo firmo, se nudi lep zaslužek. — Ponudbe pod »Sezija« na ogl. odd. »Jutra«. 31683

Učenko v kuhinjo iščem. Hrana in stanovanje v hiši. Drugo po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Učenka«. 31684

Objava P. t. javnost se naproša, da sporoči, komu je znano sedanje bivališče g. Rudolfa Senice iz Žalca, ker je došla za njega važna korespondenca. — Make Senica, Žalec. 31.505

Izjava

Podpisani izjavljam, da moj bivši hlapec Anton Znidaršič ni več v moji službi za žaganje drv in prosim cenjene odjemalce, da se za isto obrnete direktno na mene ter se priporočam za nadaljno naklonjenost. — S. Recelj, Kandija 28 pri Novem mestu. 31.582

CENIK brezplačno in franko!

Din **49** Petletno jamstvo! Din **64**

A. KIFFMANN specijalist samo boljših ur **Maribor 36-a**

Žaluzije lesenih tekstilnih rolet (dervonitki) rolete iz gradelna se dobe najceneje pri tvrdki **PETER KOBAL** Kranj - Slovenija Tel. interurb. 32

Najboljši in najcenejši (150 in 400 Din) so **ognjegasni aparati**

„Mali ognjegasec"

francoske znamke »Le petit pompier« Velesejem paviljon »H 469—471«

ŽAGE Ia remscheidske

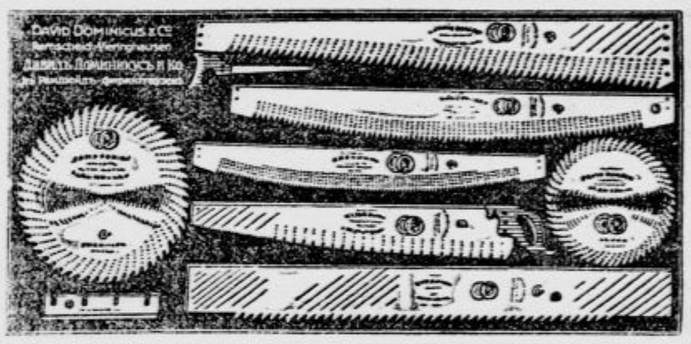

polnojaremnike, mlinske, krožne, tračne, skobelne nože, razno orodje za mizarje in lesno industrijo kupite najceneje pri

„JEKLO“ Ljubljana, Stari trg.

Jamstvo za vsak komad! — — Zahtevajte ponudbe!

Večjo množino **makulaturnega papirja** po 4·- Din za kg **oddamo**

Naslov se dobi v upravi „JUTRA“

Lutz in Monolit peči

Šamotež najcenejša, prvovrstna Šamota za peči in štedilnike

Elektromotorji Lenz Altona Bahrenfeld

Ing. GUZELJ, Ljubljana VII.

Jernejeva cesta št. 5 — Telefon št. 3252

Zelo važno za vse

gg. profesorje in gg. strokovne učitelje, ki poučujejo srbohrvaščino.

Srbo-hrvatska čitanka

za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol — sestavil g. prof. Slavko Raić — je pravkar izšla. — Cena vezani knjigi Din 100.—.

Naroča se v knjigarni

Tiskovne zadruge v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 54.

Zahtevajte v vseh trgovinah samo: **Jugobanat-patent-moko** ker boste potem s svojim pecivom zadovoljni!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50,000.000·— Skupne rezerve ca: Din 10,000.000·—

Ustanovljena 1900. CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA Ustanovljena 1900.

PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Trst.

BRZOJAVNI NASLOV: BANKA LJUBLJANA. Telefon štev. 2861, 2413, 2502 in 2503. se priporoča za vse bančne posle.

Izdaja za konzocij »Jutra« Adolf Ribnikar, urejuje Ivan Podržaj, tiska »Narodna tiskarna d. d.«, njen predstavnik Fran Jezeršek; vsi v Ljubljani.